

Sfântul Antonie: minte şlefuită la şcoala convorbirilor cu Dumnezeu (II)

Sfântul Antonie a fost dintru început modelul cel mare al tuturor călugărilor. Un model prin tot ceea ce era. Prin tot ceea ce făcea. Prin felul de a fi, de a vorbi, de a comunica. Prin felul său de a fi liber de orice gând de mândrie şi de înaltă părere de sine care, de pildă să-l facă să se izoleze de alţii, să pretexeze sfinţenie, să ceară cinste pentru el. Totul în el era seriozitate şi, în aceeaşi măsură, echilibru. Nu era de o seriozitate morocănoasă, emfatică, fals solemnă, cu aere de vedetă duhovnicească, precum sint mulţi din cei noştri pe drum, care se şi cred la capătul drumului. N-au trecut de treapta învăţăturilor şi-şi dau aere de învăţători, atotştiutori!

Nu dintre aceştia era Sfântul Antonie. El era tot numai bunătate, numai iubire, numai înţelegere, mereu în smerenie fără emfază, în apropiere de ceilalţi fără păcat, în duh de sfinţenie fără încetare. Intra în măsura fiecăruia fără să-şi piardă măsura sa. Era mai aspru cu sine decât cu alţii, şi avea iubire mai multă pentru alţii, decât pentru sine.

Atât de mare era puterea lui duhovnicească, încât unii învăţau de la dînsul pe o cale mai deosebită decât alţii. Citim în Pateric: „Treii părinţi aveau obiceiul, în tot anul, de mergeau la fericitul Antonie. Doi dintre ei îl întrebau despre gândurile lor şi despre mintuirea sufletului. Al treilea întotdeauna tăcea, neîntrebându-l nimic. Iar după multă vreme, i-a zis Avva Antonie: „Iată, alina vremea ai de cînd vii aici, şi nimic nu mă întrebă”. Şi răspunzînd fratelui a zis: „Destul îmi este numai să te văd, părinte!”

Cuvinte memorabile: „Destul îmi este numai să te văd, părinte!” Sfântul îl vorbea celui de al treilea prin alte mijloace decât primilor doi. Celor doi le vorbea prin cuvinte. Celui de al treilea i se arăta. I se descoperea. Se lăsa înţeles fără cuvinte. Am citit undeva nişte vorbe asemănătoare zise de cineva: „Îmi mulţumesc că există!”. Sintem în prezenţa aceluiaşi mod de comunicare. Directă. Duhovnicească. Adică în duh. De vorbit tot vorbeau aşadar, dar vorbeau într-o altă limbă, în limba duhului.

Pentru cei care doreau cuvinte, Sfântul Antonie avea destule. L-a întrebat cineva ce trebuie să facă pentru a plăcea lui Dumnezeu: I-a răspuns: „Cele ce îţi poruncesc ţie păzeşte-le: ori unde vei merge, pe Dumnezeu să-l ai înaintea ta întotdeauna. Orice vei face, să ai mărturie din Sfinţele Scripturi. Şi în orice loc vei şede, să nu te mişti degrabă. Acestea trei păzeşte-le şi te vei mintui!”

Va trebui să recunoaştem în aceste trei îndrumări o extraordinară capacitate de sinteză. Toate, şi păcatele şi virtuţile, şi paza gândurilor şi îndrumarea faptelor, toate se află în aceste trei porunci. Se vede că monahul întrebător era unul dintre cei uşarnici. Uşarnic în Moldova e numit cel care umbra de colo-colo. Schimbă uşile. Sint şi printre călugări unii care schimbă des uşile! Grecii le zic girovagii. Unii pretex-tează că nu le prişte locul pentru mintuire. Că locul e plin de ispite. Se poate să fie şi așa, în unele cazuri, dar în cazul uşarnicilor e mai adevărat că sint ei bintuiți de un duh al nestatorniciei, al vagabondajului. O întâmplare culeasă tot din experiența celor ce se nevoiesc în minăstiri, ne povestește că un călugăr, după ce stătuse o vreme într-o mănăstire, se plictisise repede și, punînd plictiseala pe seama diavolului locului, se hotărî să plece. Se duse la stareț, îl povesti is-pita, își ceru blagoslovenie și starețul i-o dădu, știindu-l nestatornic — că nu de multă vreme îl primise acolo — dar îl avertiză: Ispitele sint pretutindeni, și nu schimbînd locul scapi de ele, ci schimbîndu-te tu, prin rugăciune și ascultare. Dar călugărul rămase la hotărîrea lui. Își umplu traista cu sărăcăciosul lui avut și plecă.

Ajunș în dreptul porții, văzu pe unul care își lega în grabă curelele încălțămintelor, gata de călătorie. Călugărul nostru își imagină pe loc un posibil tovarăș de drum și îl întrebă: „Cine ești și unde mergi?” — „Mă grăbesc să-mi leg încălțămintele ca să nu rămîn în urma ta. Am ordin să ajung înaintea ta acolo unde mergi!” — Dar cine ești? — (Continuare în pag. a 2-a)

DR. ANTONIE PLAMĂDEALĂ
Mitropolitul Ardealului

GÎNDURI DESPRE RUGĂCIUNE

După cum spun marii rugători și după cum simțim și noi de atîtea ori, rugăciunea este o cerință, o necesitate a sufletului omnesc. Ne rugăm adică nu pentru că ne-ar porunci cineva, ci pentru că simțim nevoia să ne rugăm, să ne adresăm lui Dumnezeu, să stăm de vorbă cu El, așa cum un copil simte nevoia să comunice cu părintii săi. Rugăciunea este deci ca o respirație a sufletului nostru; așa cum respirația trupului este chezașia vieții acestuia, la fel rugăciunea este unul din stîlpii vieții noastre sufletești.

Este firesc să fie așa, pentru că în fiecare dintre noi este o sete tainică după Dumnezeu, ca după obîrșia noastră, ceea ce Psalmistul exprimă atît de potrivit cînd spune: „În ce chip dorește cerbul izvoarele apelor, așa te dorește sufletul meu pe tine, Dumnezeule!” (Ps. 41, 1), sau cum Fericitul Augustin exprimă aceeași idee, cînd spune: Ne-ai făcut după Tine, Doamne și neliniștit este sufletul meu pînă se va întoarce la Tine, ori cum spune un teolog contemporan: Omul făcut după chipul și asemănarea lui Dumnezeu nu poate fi fericit decât în Dumnezeu. Această sete, acest dor după Dumnezeu ni-l potolim în chip special prin rugăciune, prin această scară, prin acest fir nevăzut cu care stăm în legătură cu El, prin această priză, cum zice cineva, prin care ne punem în contact cu El. A ne ruga, spune un Sfinț Părinte, înseamnă a petrece mereu cu Dumnezeu în prietenie, a-l simți în noi și în preajmă-ne, și a „ne revărsa sufletul înaintea Lui”, ca oarecînd Ana, mama profetului Samuel (I Regi 1, 15).

Mai știm apoi că noi nu ne putem împlini sau realiza ca oameni deplin, decât numai în comuniune cu Dumnezeu, în cunoașterea Lui, în împlinirea voii Lui, unele din poruncile Sale fiind de altfel înscrise în structura sufletescă a fiecărui om din totdeauna, ceea ce făcea pe un scriitor bisericesc din vechime să spună că sufletul omnesc în chip natural, în chip firesc este creștin.

Din astfel de motive, „atrofierea simțului sacru sau al rugăciunii — cum spune un mare savant al secolului nostru (Alexis Carrel) — se dovedește tot atît de nocivă pentru om ca atrofierea inteligenței”. Rugăciunea „așadar, trebuie să constituie pentru om o hrană sufletească zilnică, o deschidere permanentă a noastră către Dumnezeu, un dialog continuu cu El, gînd permanent spre El. Acest lucru devine mai vădit atunci cînd ființa noastră este pătrunsă de o puternică dragoste de Dumnezeu și de oameni, ceea ce un Sf. Părinte exprimă astfel: „Cel ce iubeste pe Dumnezeu stă de vorbă cu El de-a pururi, cum ar sta cu un tată”, iar de vorbă cu Dumnezeu stăm prin rugăciune.

Dar, pe de altă parte, rugăciunea însăși reprezintă o cale de întărire a dragostei către Dumnezeu și semeni și, desigur, a virtuților din noi. Sf. Ioan Gură de Aur, acest mare trăitor și tălmăcitor al învățăturii evanghelice, ne spune că, prin rugăciune, dragostea noastră către Dumnezeu „devine mai fierbinte”, că creștinul care se roagă lui Dumnezeu „va fi totdeauna mai cu băgare de seamă” la viața sa, „mai serios”, că cîstînd „pe Dumnezeu, pe noi înșine ne cîstîm”. Pentru a înțelege mai bine spusele sale, Sf. Ioan Gură de Aur vine cu o asemănare cît se poate de grăitoare: „După cum cel ce deschide ochii spre a vedea lumina Soarelui pe el singur s-a folosit, admirînd frumusețea acestui corp ceresc și, bucurîndu-se de razele sale, (Soarele-lui) nu l-a adus nici o mulțumire, pentru că nu l-a făcut mai strălucitor de cum era, tot așa, ba încă mai mult cu Dumnezeu, căci cel ce cîstînește pe Dumnezeu, pe el singur se cîstînește și se folosește foarte mult, Cum? Săvîrșînd virtutea, pe el se slăvește.”

(Continuare în pag. a 2-a)

Pr. Gh. Papuc

MOȘTENIREA ȘAGUNIANĂ

După moartea lui Șaguna, soarta Bisericii Ordoxe Române din Transilvania n-a fost deloc ușoară, pe de o parte, datorită faptului că ierarhii ce i-au urmat n-au fost la înălțimea providențială intrupată în personalitatea lui de om politic și cărturar, de om al Bisericii și om al poporului. Pe de altă parte, lupta politică a românilor din Transilvania a ieșit de sub confesional, după înființarea Partidului Național Român din Transilvania. Și, nu în ultimul rînd și datorită politicii dualiste, atît de strivitoare pînă la 1918 pentru naționalitățile din imperiu.

La 50 de ani de la primul Congres național-bisericesc, instituit de Șaguna, s-a scris de fapt despre subțierea în cadrul diocezei ortodoxe a Transilvaniei a moștenirii șaguniene: „La moștenirea lui Șaguna n-am adus, ci din contră zilele fugare și anii nestatornici ne-au tot măcinat din zidurile apărării, furîndu-ne din cînd în cînd cite o cărămidă împreună cu nădejdea de a putea repara paguba.”

Măcinarea zidurilor apărării a început imediat după 1873, cînd urmașul de drept al lui Șaguna, Nicolae Popea — biograf al magistrului său și membru al Academiei Române — n-a putut urca în scaunul mitropolitan. Între septembrie 1873—decembrie 1874 a fost mitropolit Procopie Ivacicovici. Apoi în jocul împrejurărilor, cu o puternică opoziție chiar din partea „inteligenței” românești dobîndeste scaunul mitropolitan Miron Romanul (1874—1889), o personalitate controversată, aflat de multe ori pe muchia unui cuțit cu trei tăisuri, adică între administrația dualistă și frunțașii români, dar și între tensionantele disensiuni dintre activiști și pasiviști, adică între frații de o limbă și de un neam.

O dată cu scrierea și rescrierea istoriei, figura lui Miron Romanul s-a modelat altor circumferințe decât celor impuse de epocă, de zgomotul publicistic, de confesiunea epistolară străbătută de aluviuni nestăpînite. Deși, nu poate fi situat la înălțimea lui Șaguna, Miron Romanul a fost un demn urmaș al acestuia în chipul în care, cu mari riscuri, și-a apărat Biserica și credințioșii de tăvălugurile ce veneau de pretutindeni. Rămîne memorabilă circulara lui din 1896, cînd propunerii guvernului dualist de a sărbători un mileniu de la venirea ungurilor în Europa, îi răspunde cu o forță a demnității, pe care o regăsim doar la marii patrioți: „Noi — se adresa el românilor ortodocși din Transilvania și Ungaria — să ne adunăm în sfințele noastre bisericice, și acolo recurgînd la cele ce relativ la noi s-a petrecut în țara aceasta din timpurile cele mai vechi, și mulțumim lui Dumnezeu că, pe lîngă toate suferințele, mileniul trecut ne-a învrednicit să vedem încă păstrat tezaurul nostru cel mai prețios: Biserica și naționalitatea...”

În timp ce Blajul a plecat capul, iată Miron Romanul și-a dezvelit conștiința de ortodox și român, cu riscul pierderii scaunului mitropolitan și chiar cu riscul pierderii vieții.

Urmasii lui Miron Romanul, Ion Mețianu (1899—1916) și Vasile Mangra (1916—1918), s-au apărat mai mult pe sine, decât marea moștenire șaguniană. Școlile au fost într-o situație de-a dreptul cutremurătoare. Amenințate cu desființarea ori cu folosirea lor ca unele ale deznaționa-

1 „Telegraful român”, LXV, 1918, nr. 96, p. 382.

2 Cf. „Epoca Culturală Milenară”, în Antonie Plămădeală, *Lupta împotriva deznaționalizării românilor din Transilvania în timpul dualismului austro-ungar, în vremea lui Miron Romanul (1874—1898) după acte, documente și corespondențe*, Sibiu, 1986, p. 150—155.

(Continuare în pag. a 2-a)

Traian Vedinaș

ARDEALUL ȘI BASARABIA

Doi provincii istorice asemănătoare. Cu pămînt scăldat în lacrimi și sînge, cu văi și dealuri brazdate de munți formați din oase și martiri. Cu fii călîți în lupte și rămași falnici ca stejarii codrilor, la atacurile de înstrăinare. Cu doine de dorul libertății și cu imne de proslăvire belșugului mînoaselor cîmpii. Cu drumuri străjuite de troite ridicate în cinstea aceluiași Dumnezeu, la umbra cărora îngenuchează aceleași mame gîrbove de greutate anilor și cu fețele zbrîcîte sub povara amarei vieți de robie.

Le-am cunoscut pe amîndouă, fiindcă sint din același trunchi. Pe pămîntul uneia mi-am deschis ochii în viață, iar pe al celeilalte l-am cîntrețit în lung și-n lat, pentru a descifra cîntecul lui Goga și a cunoaște țăraniul lui Coșbuc. Peste tot am întîlnit același suflet bun, aceeași limbă largă, același zîmbet binevoitor și același grai ca aburii ce se ridică din piinea abia scoasă din cuptor.

Cînd am pășit pe pămîntul binecuvîntat al Transilvaniei, străbînd tînd munții Bucovinei și pe ai Ardealului de Nord cu încîntătorul „țuț”, îmi părea că visez. Din înălțimea Măgurei am privit, ca din slava cerului, minunatul peisaj ce se deschide ca într-o carte, mărturisind că totu-i făcut de mîna lui Dumnezeu. Și-i făcut înadins parcă pentru desăfățarea ochiului și mîngierea încercatului suflet omnesc. Dar păstorii din creștetul munților, Doamne Dumnezeule, cît de aproape mă duceau ei cu mintea spre ieslea Bețeleului... Acolo am putut avea pentru prima dată în viață imaginea îngerilor ce cîntau în noaptea Nașterii: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pămînt pace între oameni bunvoiesc!”

Și tot acolo am înțeles taina istoriei noastre și realitatea descăli-

cării voievozilor întemeietorii de țară nouă. Iar cînd am coborît pe Bistrița Năsăudului, patrie a lui Coșbuc și leagănul mitropolitului Basarabiei, Gavril Bănulescu-Bodoni, mi-am dat seama de tainica legătură a sufletului basarabean cu locurile fermecătoare Transilvaniei. Dacă aerul munților îmi întărea plămîniul, atmosfera familiară a Bistriței umplea sufletul de bucuria regăsirii istorice.

Graiul și cîntecul păstorilor din munții Bistriței îmi întărea doveziile minții, iar înfățișarea blindețelor pe ale inimii, care-si vorbea în sinea sa de legăturile de sînge și de trecutul comun al fiilor neamului: născuți în soare, sînge și lacrimi.

Am ascultat seara cavatul și mi l-am amintit aidoma pe al lui Moș Florea Ciobanu din satul copilăriei mele. I-am ascultat sfatul și am recunoscut în el înțelepciunea aceluiași iscusit mînuitor al încreștărilor pe răboj ca și în Moș Florea al meu.

M-am urcat apoi spre Sighetul Marmăției și-am găsit pe atunci, vremea dezamăgitoare politică, scris pe frunțile scăldate de sudoare ale maramuresenilor, ce se vîd azi mai vizibili: „Munții noștri au poartă, noi cersim din poartă-n poartă”.

Era și pe atunci atotputernicia străînă.

Dar în satele de la poalele și de pe coastele munților am găsit drîznea genului românesc și încrederea în viitorul de aur al neamului stăpînîndu în început pe aceste meleaguri.

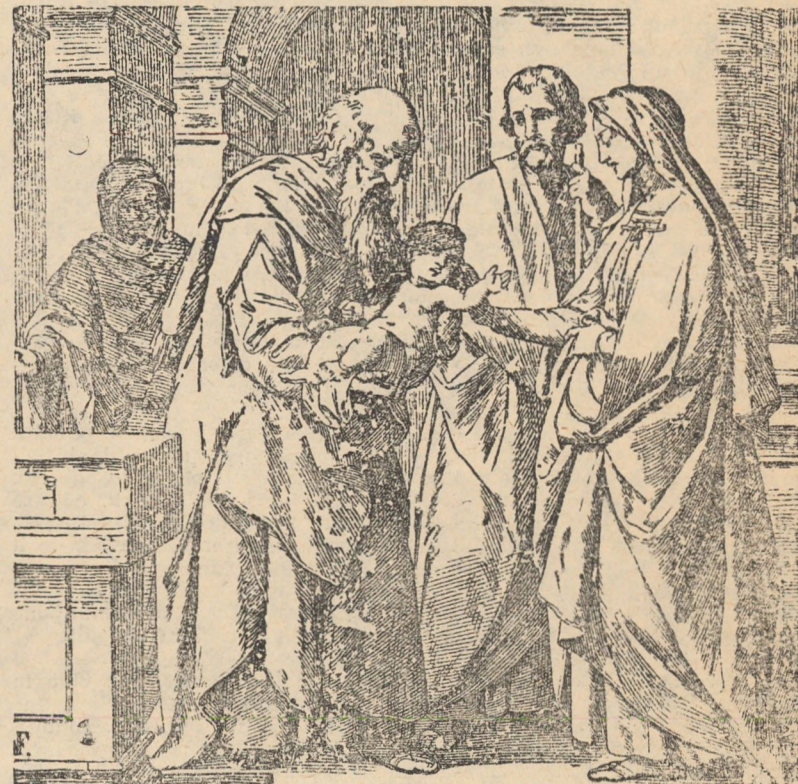
Pe aici am găsit urmele legendarului Dragoș și pe ale lui Bogdan strămoșul, al căror zbor din creasta munților l-am cîntat pe băncile de la primară. Am coborît apoi spre Sătmar, Oradea și Cluj, și m-am simțit tot așa de acasă ca și-n lunca Nistrului.

Întîlnirile din vis

Umbre dragi au venit să mă vadă,
nespus de blînde, gătite de drum
în azurii cămăși de zăpadă,
purtînd ușoare sandale de scrum.
Cîntece tainice, șoaptele lor
sunau a doine, a colinde noi;
n-a fost chip cu ele să plec în zbor:
eram altfel, somnoros lut greoi.
Nu mai știu cînd s-au dus, dacă mai vin
pe-o potecă stelară. Mi-au lăsat
dorul de a fi înșeninat vecin
umbrelor care s-au înstrăinat.

Întîmpinîndu-L pe Domnul...

(La Întîmpinarea Domnului — 1992)

Profetii Vechiului Testament îl vestiseră, inspirați de Duhul Sfînt; și ingerii L-au vestit, înainte și după nașterea Sa. Magii de la Răsărit, după stele, L-au aflat și L-au adus daruri și I s-au închinat, la fel cu păstorii...

Și totuși, acum, la Întîmpinarea Domnului, încă se mai petrece ceva deosebit... Primit în brațele sale de Dreptul Simeon, la Templul din Ierusalim, Pruncul Iisus intră, după cum va mărturisii El însuși mai apoi, „întru cele ale Tatălui Său, întru care trebuie să fie” (Lc. 2, 49) și care „toate și ale Sale sint” (In. 16, 15)...

Întîmpinîndu-L în apropierea Al-

tarului Legii Vechi, Dreptul Simeon — în inima cărui, de la Duhul Sfînt, „a strălucit cunoștința slavei lui Dumnezeu, pe fața lui Iisus Hristos” (II Cor. 4, 6) — prin cuvintele sale amintește că Pruncul, născut cu abia 40 de zile înainte, nu este numai un Dar al lui Dumnezeu (mintuire gătită), „lumină spre descoperirea neamurilor și slavă poporului... Israel!” ci și Jertvă, care este adusă și care se aduce pe Sine însăși...

„Și sabie va trece prin sufletul tău” (Lc. 2, 35) — „Sabia adusă pe pămînt” (Mt. 10, 34), fie „a Du-

(Continuare în pag. a 2-a)

Preot Vasile Grăjdian

Pruncul și mama Lui

A doua zi după praznicul Nașterii Domnului, în calendarul Bisericii noastre, stă scris *Soborul Maicii Domnului*, ceea ce înseamnă *Adunarea credincioșilor* pentru cinstirea ei ca una care, prin nașterea cea mai presus de fire a Fiului lui Dumnezeu, s-a făcut mijlocul mîntuirii noastre. Din cuprinsul sfintei Evanghelii care se citește în această zi, reținem faptul că în aceeași pericopă, de mai multe ori, se repetă cuvintele *Pruncul și Mama Lui*, ceea ce ne pare că vrea să sublinieze legătura sfințită între Iisus și Sfînta Sa mamă. Magii — se spune — „întrînd în casă, au văzut pe Pruncul și pe Mama Lui” (Matei II, 12). Îngerul Domnului, arătîndu-se în vis lui Iosif, i-a zis: „Scoală-te, ia Pruncul și pe Mama Lui și fugi în Egipt...” (Matei II, 13—14, și 19—20).

În tot cursul vieții Sale pămîntesti, Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a dat o cinstire deosebită mamei Sale și era supus părinților (Luca II, 51). Mama Lui păstra în inima ei „toate cuvintele care se spuneau despre Pruncul ei”. Era — am putea spune — ca o arhivă vie care păstra în inima ei tot ce era în legătură cu Iisus, de la Buna Vestire pe care i-a adus-o îngerul Gavriil și pînă la Crucea. Chiar și cînd se afla răstîgnit, în chinurile grele ale Crucii, El n-a uitat de mama Sa și a încredințat-o cu grija „ucenicului pe care-l iubea” (Ioan XIX, 26). Desigur, dacă ar fi avut prunci născuți după rînduiala firească, așa nu miștii frați și surori — cum li se pare unora — n-ar fi trebuit s-o încredințeze unui Apostol, oricît de mult l-ar fi iubit. Aceștia nici într-un caz n-ar fi putut fi frați naturali ai lui Iisus și fii ai Mariei, care — după învățătura Bisericii noastre — și înainte, și în naștere și după naștere a rămas fecioară. Ei n-au putut fi frați naturali ai lui Iisus, pentru motive arătate limpede de corecta exegeză a Bibliei, ci ai unei „Mariei, numită „cealaltă Marie”.

În cursul secolelor de la Hristos, au fost destui eretici care au căutat să despartă pe Iisus de mama Sa, ca acel Nestorie, osîndit de Sinodul al patrulea ecumenic, care „despărțînd în Hristos firea omenească de cea Dumne-

(Continuare în pag. a 2-a)

Pr. prof. Dr. Gheorghe Lițiu

Școală perpetuă

lui George Dumitrescu

Învăț un alfabec greu de deprins:
să ert, să uit, să mă despart zîmbînd,
pe rînd fiind învingător, învins,
aspir la starea pură de colind.
vestînd că bucuria-i pentru toți
cîji știu citi în alfabetul greu
că sintem, deopotrivă, mateloți,
mare, turtuni și albastru Empireu.

Gheorghe Stănescu

Sfântul Antonie...

(Urmare din pag. 1)

„Sint diavolul nestatorniciei.” Văzând aceasta și înțelegând dintr-o dată că era sub o mare ispită, călugărul se întoarse în chilie pe care abia o părăsise, se spovedi starețului și trăind de atunci înainte în ascultare și pocăință, se mântui.

A avut puterea să se dezbrace de nestatornicie. Să fi fost cel din dreptul porții chiar diavolul său păzitor, așa cum s-ar înțelege din povestirea reținută de tradiție? Poate că da. Dar în cazul acesta era un diavol prost, care și-a descoperit planul și misiunea. Ori l-a crezut prea prost și prea prost pe bietul călugăr pe care de mult îl avea sub stăpînire, așa încît i-a vorbit ca între prietenii Dar dacă acela a fost nu diavolul său păzitor, ci îngerul său păzitor care i-a deconspirat planul diavolului nestatorniciei care îl bîntuia, și i-a deschis ochii ca să aleagă statornicia și ascultarea? S-ar putea să fi fost și așa. Au și îngerii strategii lor!

Sfântul Antonie cel Mare, după îndelungate exerciții ascetice, după trecerea prin multe probe prin care a dobîndit darul deosebirii duhurilor, darul discernămintului, adică al gândirii drepte, duhovnicești, al deosebirii binelui de rău, a îngerilor de demoni, a primit de la Dumnezeu și darul înainte vederii. Era un înainte văzător. Vedeau înainte de a se petrece unele fapte, citea gândurile celor ce veneau la dînsul, sau vedeau din pustia lui, fapte care se petreceau chiar atunci, undeva la mari distanțe.

Timpul și spațiul capătă, în viața sfinților, alte dimensiuni decît cele pe care le au în viața noastră cea de toate zilele. Ei intră de pe acum, din viața aceasta, în timpul și în spațiul din lumea de dincolo. Pentru dînșii distanțele nu mai sînt distanțe și ochiul lor duhovnicesc vede peste munți și peste dealuri, pe zi și pe întuneric. Pentru dînșii prezentul e în același timp trecut și viitor. Ei văd ca în prezent, și trecutul, și viitorul. Cum? Ca Dumnezeu? Nu. Cît le descopere Dumnezeu. Cît le e de folos pentru a-i folosi pe alții. Uneori le descopere prin vedenie aievea, prin înger, — căci ei știu să le deosebească pe cele de la Dumnezeu de cele de la diavolul — alții prin vedere interioară, în duh, sau prin alte mijloace numai de Dumnezeu știute și de sfinți înțelese.

Interesant e totuși faptul că sfinții nu îndeamnă niciodată pe alții să se încreadă în vedenii. Chiar dacă unele vedenii par a da îndrumări bune. Chiar dacă unele proorocii prin vedenii par a se adevăra. Fiindcă sfinții știu că și diavolul se poate folosi de vedenii, că se poate da drept înger de lumină (II Cor. XI, 14) și pot ușor înșela. Un cuvios a zis odată: E preferabil să nu ascult un înger de lumină, decît să ascult un înger negru, care se dă drept înger de lumină! Îngerul cel adevărat de lumină nu se va supăra, pentru că va ști că din teama de cel înșelător nu l-am ascultat. Și va găsi el mijlocul de a-mi spune ce avea a-mi spune, fără să mă mai supună chinurilor îndoilei!

Tot în tradiția patristică de care ne vorbesc diferitele Paterice, mai găsim un exemplu de îndemna la nesupunere la vedenii, care vine în sprijinul statului asemănător al Sfântului Antonie cel Mare. Se spune că un înger s-a alăturat vieții de nevoită a unui pustnic, dîndu-i ani în șir povești bune. Cum să se roage. Cum și cît să postească. Să facă ascultare de duhovnicul său etc., etc. Îl usca cu posturile și cu rugăciunile. Și mare evlavie și viață de rugăciune capătă pustnicul. După ani și ani, în care timp se și îndoie de identitatea adevărată a sfătuitorului său, pustnicul ajunge să capete încredere desăvîrșită într-insul. Temeiul lui era simplu. *Îl stătuia numai de bine.* Nu putea fi decît îngerul Domnului, dintre aceia de care e plină Scriptura, ce vine să vorbească cu oamenii aleși.

Îngerul său îl convinsese chiar, cu Scriptura în mînă, *că era și el, pustnicul un ales.* Dovada era chiar în faptul că el, îngerul, fusese trimis de Dumnezeu la dînsul, precum se mai întimplase acest lucru în vechime, multor aleși. Îi cita din Psalmi: „Îngerilor săi va porunci pentru tine, ca să te păzească în toate căile tale” (Ps. 90, 11). Și îi citea din Noul Testament cum un înger al Domnului s-a arătat lui Zaharia (Luca, I, 11), cum un înger a deschis porțile temitei și i-a scos de acolo pe Petru și Ioan (F. Ap. V, 19), cum un înger a vorbit lui Filip (F. Ap. VIII, 26) și sutașului Corneliu (F. A. X, 22). În plus, îl sfătui pe pustnic să nu mărturisească duhovnicului său că stă de vorbă cu un înger, deoarece duhovnicul nu-l va înțelege și poate chiar îl va pizmui, cînd va auzi că ucenicul are drept sfătuitor un înger și că e un ales. Altfel, nu-l opri să tină legătura cu duhovnicul său, și îl povățui să-i urmeze întru totul toate sfaturile.

Dar iată că după mulți ani, după ce își consolidase bine încrederea pustnicului, îngerul îl strecură acestuia o îndoială și o bănuială în suflet, bine conjugată cu o îndreptățită, în aparență, înaltă părere de sine. „Tu ești un ales. Cine a mai făcut atîta nevoiță ca tine? Duhovnicul tău a început să te pizmuiască și să te vorbească de rău printre

călugări. Vrea să-ți distrugă faima slințeniei pe care ai dobîndit-o cu atîtea osteneți. Diavolul îl stătuiește. Du-te și-l omoară pe bătrîn.” — „Dar nu va fi păcat?” întrebă pustnicul. — „Nu va fi, pentru că bătrînul se va mîntui, iar diavolul care-l povățuiește să te delaime, va fi biruit. Vezi lace un bine.” Și mai adăugă: „Te-am sfătuit eu vrodată să iaci vreme rău”. Și pîndind o vreme în care bătrînul era singur, plin de mînie împotriva lui, se duse și-l omorî. Cînd ieși din chilie, afară îl aștepta „îngerul” său. Numai că acum era negru. „Mi-au trebuit ani mulți pînă să te înving Avvo, și să te aduc pînă la crimă! Acum vei merge cu mine în iad!”

Astfel de întimplări aveau în vedere Sfântul Antonie cel Mare, cînd povățuia pe monahi să nu se încreadă în vedenii. Mai sînt și astăzi unii care pretind că au vedenii și poate că le și au. Numai că nu știu să le afle originea. Unele sînt cu sfaturi bune. Dar cine știe care le va fi fiind scopul ultim? Oare pentru a face fapte bune, avem nevoie neapărat de vedenii? Nu se află nicăieri scris despre așa ceva.

Mulți veneau la Sfântul Antonie să-l întrebe chiar despre astfel de vedenii care conțineau proorocii și care se împlineau. Cum să nu crezi în asemenea vedenii verificate? Dar oare nu cumva acestea verificate au scopul de a le justifica pe cele care sînt înșelăciuni? Neștiindu-le scopul ultim, Sfântul Antonie ca și întreaga tradiție a pustnicilor și, bineînțeles, și tradiția patristică sfătuesc la neprimirea lor în bloc, oricum ar fi, și de la orice s-ar pretinde. Din precauție.

Povestește o apoteogmă (o întimplare) din viața Sfântului Antonie: „Oarecari frați s-au dus la Avva Antonie ca să-i vestească lui năducirile pe care le vedeau, și să-l învețe de la dînsul, de sint adevărate sau de la draci. Și aveau ei un măgar. Și acesta a murit pe cale. Deci după ce au venit la bătrînul apucînd el mai înainte vorba, le-a zis lor: „Cum a murit măgarul pe cale?” Au zis ei: „De unde știu, Avvo?” Iar el le-a zis lor: „Dracii mi-au arătat.” Și ei i-au zis lui: „Noi pentru aceasta am venit să te întrebăm, că vedem năduciri, și de multe ori se fac adevărate. Nu cumva ne înșelăm?” Și i-a încredințat pe ei bătrînul, din pilda măgarului, că de la draci sint!”

Știm și din alte întimplări din lumea nevoitorilor ispițiți de diavolul, că el e în stare să creeze iluzii și situații, în care pot cădea ușor cei lipsiți de discernămint duhovnicesc. Povestește Avva Dorotei despre un frate pe care îl chinuia patima bănuiei: Într-o zi a intrat în grădina, cu gîndul de a spiona ce este pe acolo. Deodată, i s-a părut că vede pe un frate furînd și mîncînd smochine. Lucrul acesta se întimpla într-o zi de vineri și nu era nici măcar ceasul al doilea (opt dimineața). Conștient că într-adevăr a văzut aceasta, a ieșit pe furis din grădina. Puțin mai tîrziu, în vremea slujbei, a căutat iarăși să vadă ce va face cu ocazia împărțirii, fratele care furase și mîncase smochinele din grădina. Și l-a văzut spălîndu-și mîinile, ca să intre să se împărțască. Atunci, a alergat de îndată la stareț și i-a spus: „Iată, cutare frate intră să se împărțască cu Sfințele Taine împreună cu frații. Poruncește să nu i se dea Sfînta Comunie, căci eu l-am văzut de dimineață furînd și mîncînd smochine din grădina mănăstirii”. Între timp fratele acela, cu multă smerenie, se apropie de Sfîntul Potir, căci era unul dintre cei mai cucernici. Cînd starețul l-a văzut, l-a chemat la sine mai înainte de a ajunge la preotul care împărțea și, luîndu-l deoparte, i-a zis: „Spune-mi, frate, ce ai făcut astăzi? Acela, luat prin surprindere, i-a zis: „Unde pîrînte?” Iar starețul i-a zis: „În grădina, cînd ai intrat de dimineață, ce ai făcut?” Și fratele, tot atît de surprins, i-a zis: „Prea Cuvioase, nici grădina n-am văzut-o astăzi, și nici nu am fost aici în chinovie, ci abia acum am venit de pe drum. Căci îndată după ce s-a terminat slujba de noapte, iconomul m-a trimis atară, cu o treabă”.

Locul unde-l trimisese iconomul era la mai multe mile depărtare, iar fratele abia se întorse. Atunci starețul a trimis după iconom, căruia i-a zis: „Unde ai trimis pe fratele acesta?” Iconomul i-a răspuns ceea ce spusese și fratele, cum că, „în cutare sat l-a trimis”, și depuse metanie, zicînd: „Iată-mă, pîrînte stareț, căci te odihneai după slujba de noapte și pentru aceasta nu l-am adus să ia de la tine dezlegare de călătorie”. De îndată ce starețul s-a lămurit cum stau lucrurile i-a slobozit să se ducă să se împărțască. Și chemînd pe fratele care-i mărturisise bănuielele lui, l-a mustrat și l-a oprit de la Sfînta Împărțășanie. Și nu numai atît ci, chemînd după slujbă pe toți monahii, le-a vestit cu lacrimi în ochi cele întimplate și l-a mustrat, pe el și în fața obștii.

Cel rău i-a creat iluzia că vede păcatul celui alt frate, numai spre a băga zănie între frați. Pe unul să-l oprească pe nedrept de la Sfînta Împărțășanie, pe celălalt să-l facă să se creadă mare făcător de dreptate și apărător al moralei, iar pe stareț să-l facă să patrneze ambele nedreptăți, dacă n-ar fi avut inspirația să cerceteze cazul. Se vede însă că era un om cu experiență duhovnicescă, și nu s-a lăsat prins în mreaja ispititorului.

(va urma)

Rolul nașilor la botez și cununie

Despre Taina Sfîntului Botez și a Cununii s-a scris în repetate rânduri. Despre nași însă, despre rolul, importanța și răspunderea acestora față de fini s-a scris foarte puțin sau aproape deloc.

De la început trebuie să precizăm că nașii devin garanți și părinți spirituali ai celui botezat sau cununat. Rolul lor la aceste două sfinte, taine este nu numai de a ține luminările în mîni și de a mărturisi credința în locul finilor, ci rostul și mai ales răspunderea ce și-o iau este cît se poate de mare. Ei vor fi cei dînșii, care chiar mai mult decît părinții trupesti, și mai înainte decît preotul ce-i va păstori, vor trebui să dea seama în fața Dreptului Judecător, de creșterea bună sau rea, de îndrumarea pe căile virtuții pe care au da-o celor ce au fost înfățișați de către dînșii în fața Sfîntului Altar.

Există creștini care contestă rolul nașilor, spunînd că nicăieri în Biblie nu se vorbește despre aceștia. Reamintim acestora că așa cum tăierea împrejur din Legea veche se făcea pe baza credinței părinților, tot așa în Legea nouă, botezul se face pe temeiul credinței părinților spirituali, adică a nașilor. În Sf. Scriptură a Noului Testament, găsim multe exemple în sprijinul celor de mai sus. Astfel, la Marcu 2, 3—13 ni se descrie scena în care patru oameni purtau un slăbănog pentru a-l prezenta Mîntuitorului Hristos care „văzînd credința lor”, deci a celor patru, nu a bolnavului, a zis slăbănogului: „Tertate sint păcatele tale”; la Matei 8, 13 se arată că doctorul sufletelor și al trupurilor noastre vindecă sluga unuia pentru credința altuia; același slugă petrecîndu-se și cu fiica femeii cananiene (Matei 15, 21—28), cu fiica lui Iair (Matei 9, 18—26), cu copilul lunatic (Matei 17, 14—18), cu un îndrăcîc (Matei 9, 32—34). Exemplele ar putea continua.

Și dacă în toate aceste cazuri, celor prezentați li s-a împlinit dorința, aceasta se motivează prin purtarea și prin credința celor ce au intervenit pentru ei. Deducem prin aceasta că binefăcătorii lor erau oameni credincioși, curați, cu multă bunăvoință, cu respect și frică față

(Continuare în pag. a 3-a)

Protos. Ștefan Gușă

GÎNDURI DESPRE RUGĂCIUNE

(Urmare din pag. 1)

Tot Sf. Ioan Gură de Aur ne învață că atunci cînd rostim către Dumnezeu rugăciunile noastre nu facem acest lucru pentru a-l „informa” — căci în atotștiința Sa la El totul este cunoscut, „știe Tatăl nostru de ce aveți trebuință”, spune și Mîntuitorul Iisus Hristos — ci pentru a ne „împrieteni cu El prin legătura continuă a rugăciunii, pentru a ne smeri în fața Lui și pentru a ne aminti cît mai des de păcatele noastre”, cu alte cuvinte, identificîndu-ne cît mai mult cu ceea ce vrea Dumnezeu, ceea ce este, poate, înțelesul cel mai înalt al rugăciunii.

Cu adevărat, dacă ne oprim cît de cît asupra conținutului extrem de bogat al rugăciunilor pe care Biserica noastră ni le pune la îndemînă, la rugăciunile din cărțile noastre de cult, ne dăm ușor seama că ele cuprind o mare încercare de idei ziditoare, de învățături, de căință pentru răul pe care l-am făcut și binele pe care nu l-am făcut dar îl putem face, de îndemurări în a fi mereu treji, mereu cu atenție asupra noastră și asupra rosturilor noastre în lume, rugăciunea devenind astfel nu numai mijloc de încălzire și întărire launtrică, ci și mijloc de luminare a minții, de cercetare și verificare a nivelului religios-moral la care ne aflăm. „Viața de rugăciune — spune un teolog rus — densitatea și profunzimea ei, ritmul ei, măsura sănătății spirituale și ne descoperă nouă cine sintem noi înșine”.

Cunoscînd Dumnezeu toate ale noastre, precum părinții cunosc trebuințele copiilor, în rugăciune deci nu vorbește multe sint esențiale, că nu în cuvinte multe stă puterea rugăciunii — iar cînd vă rugați nu spuneți multe ca păgînii, ne spune chiar Mîntuitorul — ci în adunarea noastră din împrăștierea sau risipirea în care ne aflăm adesea, în ceasul rugăciunii, precum și în tensiunea sau focul launtric cu care ne rugăm. Să nu uităm că o singură vorbă a tilharului de pe cruce a atras mila lui Dumnezeu și un singur cuvînt al vameșului i-a fost mai de folos decît discursul fălos al fariseului din parabola Mîntuitorului. Să nu uităm de asemenea că Mîntuitorul s-a rugat încît „sudaorea lui s-a făcut ca picătura de sînge” (Luca 22, 44), cu o concentrare așadar care parcă depășește puterea noastră de înțelegere.

Rugăciunea adevărată mai cere apoi cuget curat, împăcare cu cei din jurul nostru, căci tot Mîntuitorul ne spune: „Iar cînd stați și vă rugați iertați orice aveți asupra cuiva” (Marcu 11, 25).

Ne rugăm cu cuvîntul, ne rugăm cu gîndul sau în gînd, dar să nu uităm că ne rugăm și cu mîinile, cu fapta, cu munca noastră cinstită și conștiințioasă, că orice faptă bună izvorîtă din curată dragoste creștinească este și ea un fel de rugăciune, uneori fiind mai primită la Dumnezeu decît o rugăciune propriu-zisă.

Să ne rugăm deci cu fiecare prilej: să ne rugăm dimineața, să ne rugăm înainte de a începe lucrul nostru, chiar și numai cu un „Doamne ajută” rostit din inimă, să ne rugăm înainte de masă și după masă, să ne rugăm înainte de culcare, să ne rugăm în călătorii și oriunde ne-am afla, să ne rugăm unii pentru alții, pentru copii, pentru părinți și frați, să ne rugăm pentru cei ce ne iubesc și pentru cei ce ne urăsc pe noi, să ne rugăm în dureri, dar și în bucurii, cu încredințarea că Părintele nostru cereșc, că Domnul nostru Iisus Hristos „îmbogățește pe toți cei ce-l cheamă” (Rom. 10, 12); să ne rugăm cu vorba, cu gîndul și cu fapta, să ne rugăm în familiile noastre, în bisericile noastre parohiale, în școli, la locurile noastre de muncă, încredințati fiind că, în felul acesta, omul nostru launtric va crește, sporînd totodată și mai binele în lume, mai bine după care tinjîm și de care aveam atîta nevoie cu toții.

MOȘTENIREA ȘAGUNIANĂ

(Urmare din pag. 1)

lizării, ele au devenit aproape falimentare, iar salvarea acestor școli nu a venit din partea ierarhiei, ci din partea lui Onisifor Ghibu, un adevărat moștenitor al lui Șaguna în politica școlară.³

Tradiția șaguniană mai răzbate în cărturria lui Nicolae Popeea, în politica „activistă” a Partidului Național Român din Transilvania, precum și în spiritul organizatoric al unui Miron Cristea, viitorul patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, atunci, între 1889—1918, episcop al Caransebeșului.

Istoriografia noastră bimeritească prin sinteze istorice, monografii tematice și biografii a lămurit aspectele politice și culturale în care s-a zbatut Biserica Ortodoxă Română din Transilvania între 1873—1918. S-au înregistrat scări față de epoca lui Șaguna, într-un context politic complex. Moștenirea Șaguniană însă a iradiat în destinul „Aștrei”, al citorva personalități de excepție, în politica parlamentară a anilor 1905—1918, încît cu multă dreptate și adevăr Octavian Goga l-a numit un precursor; și l-a portretizat în cuvinte memorabile: „Mînt de o comprehensiune cu totul particulară pentru toate situațiile politice, om de tact și fin diplomat, spirit cizelat de cultură și perfect echilibrat, pregătît deopotrivă pentru speculațiunile abstracte și pentru acțiunile pozitive”.⁴

Așadar, moștenirea șaguniană a fost una de mari dimensiuni, sensurile ei au vibrat în lupta pentru politică a tuturor românilor, încît putem spune că duhul șagunian se rostea pe sine, în acele cuvinte ale bucuriei pe care paginile „Telegrafului român” — tot cititorie șaguniană — le închina dimpreună cu întreg neamul românesc, durabilul act de la 1 decembrie 1918, de la Alba Iulia: „Ziua de înviere a fost prăznuită în chipul cel mai demn: sionul sufletului românesc, îmbrăcat în podoaba falnicului tricolor, a primit mulțimea românilor din toate unghiurile. Au fost peste 100 de mii de oameni”.⁵ Prin faptele lui de politică și cultură, de citorie ortodoxă Șaguna a fost și el, atunci, de față.

3 Traian Vedinas, *Onisifor Ghibu, educator și memorialist*, 1983, p. 15.
4 Octavian Goga, *Precursorii*, p. 187.
5 „Telegraful român”, 1918, nr. 130, p. 411.

Pruncul și mama Lui

(Urmare din pag. 1)

zeiască, care erau unite întru El, spunea că Sfînta Maria este *Născătoare de Dumnezeu*. Erezia a fost reluată mai tîrziu de mulți, în felurite variante, pînă în zilele noastre. Credința noastră cea adevărată nu desparte pe Fiul de Mamă, ci, dînd cinstirea cuvenită Mamei, cinsteste de fapt pe Fiul ei. Cine nu cin-

stește pe mamă, nu cinsteste cu adevărat, nici între oameni, pe fiul mamei. Noi nu spunem că Feocioara Maria ne-a mîntuit — singurul Mîntuitor fiind Iisus Hristos, în mod obiectiv — ci o chemăm în rugăciuni ca mijloc de rugătoare împreună cu toți sfinții, pentru noi.

Pruncul și Mama lui, uniți prin dragoste nepieritoare, ne vorbesc despre *legătura cea mai apropiată dintre Dumnezeu și oameni*, temelia și nădejdea mîntuirii noastre.

Întrajutorare sau credința lucrătoare prin dragoste

Biserica Galatiei din Asia Mică a fost una din primele comunități creștine înființate de Sf. Apostol Pavel. În lipsa Apostolului în sînul creștinilor din Galatia au pătruns o seamă de „învățători mincinoși”, de care se pare că nu ducem lipsă nici în zilele noastre, care au început să strecoare în sufletele proaspeților încreștinați o seamă de seminte greșite, tendențioase și de rea credință, că, de pildă, Pavel n-ar fi pe deplin Apostol și, deci, ei, galatenii, ar fi numai pe jumătate creștini, iar pentru a fi pe deplin trebuie să respecte o seamă de prescripții ale Vechiului Testament, dintre care cea mai de seamă ar fi, după spusa lor, tăierea împrejur.

Din astfel de motive, în Epistola pe care le-o adresează, neobositul Apostol Pavel scrie Galatenilor și aceste semnificative și mereu actuale cuvinte: „Întru Iisus Hristos nici tăierea împrejur, nici netăierea împrejur nu poate nimic, *ci credința care lucrează prin dragoste*” (Gal. 5, 6). Cu alte cuvinte, pentru mîntuirea pe care Iisus-Domnul a adus-o și a lăsat-o spre lucrare Bisericii esențial și necesar este o credință curată, luminată și vie, lucrătoare prin fapte bune, care nu sînt altceva decît revărsări în afară ale dragostei noastre de Dumnezeu și de oameni. Ceea ce a spus de altfel și Mîntuitorul în diverse împrejurări și în diferite chipuri: „Fericiți sînt cei ce ascultă cuvîntul lui Dumnezeu și îl pazeșc pe el” (Luca 11, 28), sau cînd spune că frați ai Săi sînt numai cei „care ascultă cuvîntul lui Dumnezeu și-l împlinesc pe el” (Luca 8, 21), ca să dăm doar cîteva exemple.

După cum știm acest lucru s-a și vădit încă din primele zile ale Bisericii, atît în viața personală a creștinilor, cît și pe planul mare al comunităților creștine. Să ne reamintim de viețuirea exemplară a pri-

ilor creștini, cît și, de pildă, de colecta organizată de Sf. Apostol Pavel în comunitățile creștine din Grecia antică și Macedonia, pentru creștinii din Ierusalim expuși unor grele suferințe provocate de o secetă cumplită, acest lucru perpetuîndu-se pe tot parcursul istoriei Bisericii creștine, pînă în ziua de astăzi, la toate popoarele creștine, deci și la noi.

Iată de pildă cei mai în vîrstă ne amintim de ucigătoarea secetă care s-a abătut peste Moldova imediat după al doilea război mondial, secetă care se așternea peste dureroasele urmări ale războiului.

S-au inițiat atunci de către Biserica o seamă de acțiuni pentru ajutorarea fraților noștri moldoveni, între care organizarea de cantine, colectarea de bani și alimente, găzduirea pe perioade îndelungate, uneori chiar cu infier, de copii din Moldova etc.

În nr. 23—24/1947 al Telegrafului Român, mitropolitul Nicolae Bălan informa cititorii că din Arhiepiscopia de Alba Iulia și Sibiu, cum se numea atunci, „pentru iubirii noștri frați din Moldova, aflați în grea suferință, s-au colectat în total 92.454 kg alimente și cereale, adică aproape 10 vagoane de bucate, iar bani suma de cam una sută milioane lei”, specificîndu-se unde au fost dirijate aceste ajutoare.

Iată că în vara anului care s-a scurs unii dintre frații noștri din Moldova din nou au fost încercați, prin inundațiile catastrofale care au avut loc acolo. Și de data aceasta credința foarte multor fii ai țării s-a dovedit cît se poate de lucrătoare în fapte bune, de ajutorare și întrajutorare, cum potrivit spune Sf. Apostol Pavel: „Celui cu mult nu i-a prisosit și celui cu puțin nu i-a lipsit” (II Cor. 8, 15).

Din punctul de vedere al învățaturii Mîntuitorului Iisus Hristos, binele ca să fie cu adevărat bine nu trebuie trimbat, ci trebuie făcut discret, așa ca să nu știe sîntina ce face dreapta. Totuși, în anumite situații, bucuria unei fapte bune este potrivit ca să fie împărțită și altora. Căci bucurie este, de pildă, și îndemn spre trezire de suflete amorțite, dacă nu chiar împietrite, vestea pe care ne-a dat-o o învățătoare pensionară din Cîsnădie, care a adus și plasat pe la multe case creștinești copii din satele moldovene sinistrate, îmbrăcați și hrăniți o bună perioadă de timp, ceea ce de altfel s-a făcut și la Orlat, la Săliște și în alte localități din Arhiepiscopia Sibiului, ori sutele de kg de alimente și miile de pachete cu haine, încălțăminte și alte articole de strictă necesitate adunate de parohii din Sibiu și transportate chiar cu camionul Arhiepiscopiei, și de alte multe parohii din Arhiepiscopia, ale căror nume spațiul nu ne permite a le specifica pe toate, multe dintre aceste colecte fiind însoțite chiar de unii din preoții noștri.

Rîvnă și dragoste creștinească au dovedit în această lucrare și unele asociații religioase, ca de exemplu Filiala Sibiu-Cîmbin a Societății Femeilor Ortodoxe din România, care a colectat și o frumoasă sumă de bani.

De altfel, la chemarea Centrului arhiepiscopesc Sibiu, a I.P.S. Mitropolit Antonie, de pe întreg cuprînsul Arhiepiscopiei pentru sinistrării din Moldova s-au adunat aproape 3 mil. lei, virajî în contul Episcopiei Romanului și Hușilor, pe teritoriul căreia se află majoritatea parohiilor care au fost cuprinse de ape. Numai din prot. Mediaș au fost adunați 7 171 613 lei, din prot. Agnita 334 328 lei, ca să dăm doar două exemple, afară de sumele care au fost expediate direct beneficiarilor: Blăjeș — 70 000 lei, Agîrbicu — 40 000 lei, Bazna — 40 000 lei, Homorod — 20 000 lei, Aciliu — 30 000 lei, Or. Victoria — 17 000 lei ș.a.

Știînd că, dat din dragoste unui semen însetat, chiar și un pahar cu apă primește valoare veșnică, cum ne asigură Mîntuitorul, desigur că și aceste revărsări de fapte ale credinței lucrătoare prin dragoste vor fi înscrise în Cartea vieții Celui Atotputernic, ele dovedind totodată și bogăția sufletului creștin românesc, pentru a cărui mîntuire vremelnică și veșnică cu toată stăruința Domnului să re rugăm!

P.

Întîmpinîndu-L pe Domnul...

(Urmare din pag. 1)

hului” (Ef. 6, 17), fie „a dregătorilor” (Rom. 13, 4)... dar oricum în puterea lui Dumnezeu, își începe lucrarea, printr-o tainică iconomie, chiar în cea pătînică de lume („vas ales” și „tron împărătesc”) menită a fi începutul prefacerii acestei lumi în Biserică a lui Dumnezeu, nemăsurat mai mult decît vechiul templu. Și nu oriunde, ci prin însuși sufletul ei. Și cine este sufletul Maicei — început și iconă a Bisericii — dacă nu însuși Unul Născut, Fiul ei, Mîntuitorul nostru Iisus Hristos?... „rai însuflețit ce are în mijloc pomul vieții, pe Domnul” — din Acatistul Buneivestirii).

Întîmpinarea Domnului mai este, încă o dată, și arătare și descoperire a Sa — prin Duhul Sfînt și prin vîz și pipăitul martorilor istorici ai evenimentelor: Dreptul Simeon, Proorocita Ana și ceilalți.

Iar pentru Toma — necredinciosii tuturor timpurilor, „El este cu noi în toate zilele, pînă la sfîrșitul veacului” (Mt. 28, 20) prin însuși precă curat Trupul Său și însuși scump Singele Său, în care se prefac „la Sfînta Liturghie, pîinea și vinul aduse la Biserică de creștini, ca dar și jertă”, „ale Sale dintru ale Sale... (și) de toate pentru toate”, *întîmpinate* și primite în brațe și binecuvîntate de preot în ușa altarului Împărăției...

Pentru că în Sfînta Împărțășanie, *mai mult decît văzut și pipăit* — în care ne punem atîta nădejde și sintem de atîtea ori înșelați — „*gustînd și văzînd că bun este*”, atunci, în însuși „templul trupului... și al duhului nostru” (I Cor. 6, 19—20), *Îl întîmpinăm pe Domnul și Dumnezeu* și Mîntuitorul nostru Hristos... Sibiu, ian. 1992

Istoria biblică a Vechiului Testament

Țara în care s-a alcătuit Biblia și s-a născut Mesia (III)

1. Alte localități memorabile din Provincia Iudeea

În partea de sud-est a Muntelui Măslinilor și la o distanță de 15 stadii (2,7 km) de Ierusalim, se află până astăzi satul *Betania* (Casa Sărurilor), locul de naștere a lui Lazăr și surorilor sale Marta și Maria, în casa cărora Mîntuitorul poposea ori de câte ori vizita Ierusalimul (In. 11, 1—11). Ca o mîntuire a minunii ce s-a petrecut aici stă mormîntul lui Lazăr, cel înviat a patra zi.

În apropiere de Betania, fiind despărțit de aceasta doar prin drumul care duce de la Ierusalim la Ierihon se află satul *Betlaghe* (Casa figelor sau a smochinelor), unde Mîntuitorul i-a trimis pe ucenicii Săi spre a lua asina cu minzul ei, peste care s-a așezat apoi și a intrat triumfal în Ierusalim, în Duminică Floriilor (Mc. 11, 1; Mt. 21, 1; Lc. 19, 29, 37; Zah. 9, 9).

Un alt oraș vestit din Iudeea era *Betelemul* (Beit Lehem = Casa Pîinii), care se află și azi la o distanță de aproximativ 7 km. sud de Ierusalim. În vechime se numea Efrata. Este orașul natal al regelui David (1 Sam. 16, 17). Profetul Mihea îl desemnează și ca loc în care se va naște Mesia (cap. 5, 1). Într-adevăr, în Noul Testament, Betelemul este celebrat ca loc al nașterii Domnului nostru Iisus Hristos (Mt. 2; Lc. 2). Peștera unde, după tradiție, s-a născut Domnul se afla pe o colină din partea de est a orașului (astăzi de fapt înglobată în oraș, care s-a extins). Sfinții împărați Constantin și Elena au înălțat aici în anul 330, o biserică, restaurată mai apoi de împăratul Iustinian (sec. VI). Este cea mai veche biserică din Țara Sfinții. Sub altarul ei se află peștera Nașterii Domnului. Prin părțile laterale ale altarului, se coboară, pe niște trepte, chiar în interiorul peșterii, unde pe lângă altarul ortodoxilor, mai există încă două altare: unul al romano-catolicilor și altul al armenilor.

Spre sud de Betelem, la aproximativ 11 km, se află localitatea *Tecoa*, patria profetului Amos (Am. 1, 1).

Hebronul este alt oraș străvechi al Țării Sfințe, existent pînă azi. Este situat la 36 km sud de Ierusalim.

Din Sfînta Scriptură aflăm că la Hebron și-a așezat patriarhul Avraam cortul, după ce a părăsit Caldeea și a venit în Canaan. Aici a cumpărat el, de la oam-nii locului, un ogor cu peștera Macpela, ce se afla pe el. Această peșteră a devenit groapă pentru Sara, iar mai apoi pentru Avraam,

Isac, Rebeca, Iacob, Lia, Iosif și Asineta (Gen. 13, 18 s.u.). Tot aici se afla și stejarul Mamvri (Gen. 13, 18; 18, 1).

La sud de Hebron, în munți, se afla localitatea *Iutla* (Iosua 15, 55), care era cetate preotească și loc de reședință a părintilor Sf. Ioan Botezătorul.

Bine cunoscută și adeseori amintită este localitatea *Betel* (Casa Domnului), așezată la 16 km nord de Ierusalim, pe drumul care duce la Sicheim. Patriarhul Iacob a avut aici visul cu scara sprijinită cu un capăt de cer, scară pe care coborau și urcau îngerii (Gen. 28, 11).

Spre nord-est de Ierusalim, în teritoriul tribului Veniamin, se afla cetatea preotească *Anatol*, de unde era originar profetul Ieremia (Ier. 1, 1; 11, 21; 32, 7).

Spre nord de Betel se afla anticul *Șilo*. În vremea judecătorilor s-a aflat aici cortul mărturie.

Ierihonul este o altă localitate însemnată din provincia Iudeea. Era numit și Cetatea palmierilor din cauza vastelor plantații din acest arbore tropical, ce existau acolo. Este situat în valea Iordanului, la paroximativ 10 km nord de Marea Moartă. Este una dintre cele mai vechi așezări umane din lume. S-au descoperit aici urme ale unor locuințe urcînd pînă la 7000 de ani î.d.Hr.

Ierihonul este primul oraș cucerit de evrei după întoarcerea lor din Egipt. Profetii Ilie și Elisei și-au desfășurat aici o bună parte a activității lor.

În epoca romană și în special sub Irod cel Mare, orașul a dobîndit o înfățișare somptuoasă. Acest rege și fiul său Arhelau au avut reședința de iarnă la Ierihon. Palatul lui Irod, care a fost descoperit aici, este unul dintre cele mai mari din cîte s-au găsit pînă acum pe teritoriul vechii Palestine.

Ierihonul este amintit frecvent și în Noul Testament. Aici locuia Zaheu, mai marele vameșilor, în a cărui casă a poposit Iisus. Tot aici s-a petrecut și minunea vindecării celor doi orbi (Mt. 20, 27; Mc. 10, 46).

La 43 km sud-est de Hebron se află localitatea *Beersaba*. Aici a poposit o vreme patriarhul Avraam.

Pe malul Mediteranei, în teritoriul tribului Dan se afla portul *Ioppe* sau *Iafta*, azi cartier al Tel-Avivului. Sfințul Apostol Petru a petrecut aici o vreme, săvîrșind minuni (F. Ap. 9, 36 s.u.).

La sud de Ioppe se afla localitatea *Iabne* sau *Iamnia* (I Paralip. 26, 6). După căderea Ierusalimului în anul 70 d.Hr., Iabne a devenit sediul sinedrului și centrul vieții culturale a evreilor.

2. Localități din Provincia Samaria

Prima localitate a Samariei a fost *Sicheimul* (azi Nablus), unde a fost reînnoit Legămîntul, după întoarcerea evreilor din Egipt (vezi Iosua, cap. 24). Acest oraș a fost o vreme capitala regatului de Nord, Israel sau Efraim (1 Reg. 12). În Sicheim se află fîntina lui Iacob, un puț adînc de 23 m. După tradiție, patriarhul Iacob, împreună cu oamenii săi, a săpat această fîntină. Aici a avut loc convorbirea Mîntuitorului cu femeia samarineană.

La foarte mică distanță, spre nord de Sicheim se afla cetatea *Samaria*, a doua capitală a Regatului de Nord, întemeiată fiind în sec. IX î.d.Hr., de către regele Omri. Irod cel Mare va înfrumuseța cetatea, construind aici edificii pompoase. Tot el, în onoarea împăratului Augustus, îi va schimba numele în *Sevaste* (traducerea grecească a cuvîntului latin Augustus). Astăzi, din glorioasa cetate de altădată n-au rămas decît ruine.

La aproximativ 30 km sud de actuala Haifa, pe malul Mării Mediterane, se află ruinele *Cezareei Palestinei*, construită între anii 22—10 î.d.Hr., de către Irod cel Mare tot în cinstea cezarului Augustus. Cezareea a devenit portul cel mai important al Palestinei la Mediterană și reședință a procuratorilor romani.

Sfințul Petru l-a botezat aici pe sutașul Corneliu, primul păgîn care a fost primit în sinul Bisericii (F. Ap. 10, 10), iar Sf. Pavel a petrecut aici, în detenție, timp de doi ani, sub procuratorii Felix și Festus (F. Ap. 23, 23).

În valea Iezreel sau Ezdrelom, care separă Provincia Samaria de Galileea, în partea de vest a acestei văi, se afla o străvechi și foarte vestită cetate: *Meghido*, care încă în perioada canaanită era socotită cea mai importantă fortăreață a țării. Însăși Valea Iezreel s-a numit, după această fortăreață, Valea Meghido, iar munții de la sud-vest de ea s-au numit *Harmaghedon* (har=munte+Meghida=Muntele Meghida). În jurul acestei cetăți s-au purtat multe războaie între evrei, egipteni și filistenii. Solomon avea concentrate la Meghido importante trupe de cavalerie. Ruinele grajdurilor lui Solomon se văd pînă azi.

3. Localități mai importante din Provincia Galileea

Cea mai însemnată cetate a Galileii a fost fără îndoială *Nazaretul*. Evangheliile vorbesc despre acest oraș ca despre reședința dreptului Iosif și Sf. Fecioare Ma-

ria. Aici a avut loc Bunavestire a Nașterii Domnului și și-a petrecut Mîntuitorul copilăria. Tot aici a început El propovăduirea. Sa, după ce s-a botezat în Iordan, de la Ioan.

Astăzi Nazaretul este un oraș înfloritor și constituie un punct de pelerinaj cercetat de nenumărați închinători dornici de a păși pe urmele Mîntuitorului.

La poalele muntelui Tabor, în spre sud, se află *Nainul*, satul unde Mîntuitorul l-a înviat pe unicul fiu al unei văduve (Lc. 7, 11—17).

La aproximativ 13 km nord-est de Nazaret se află, pînă azi, satul *Cana Galileii*, unde Iisus a săvîrșit prima minune: prefacerea apei în vin, la nunta la care a participat împreună cu Sfînta Sa Maică și Apostolii Săi (In. 2, 1—11). În sec. IV d.Hr., a fost construită aici de către Constantin cel Mare, o biserică, în amintirea evenimentului, dar care din păcate nu mai există. Pe locul ei se află o altă biserică.

Pe malul vestic al Lacului Galileii se afla, în vremurile biblice, *Capernaumul*, o așezare de pescari foarte înfloritoare. După incidentul din Nazaret, îndată după botezul Său, Domnul și-a stabilit reședința la Capernaum, locuind în casa soacrei lui Petru, pe care a vindecat-o de boala de friguri de care pățisea. Tot aici a înviat pe fiica lui Iair și a vindecat el pe acel paralic adus pe targă de către prietenii săi, ca și pe slujitorul unui centurion. Ruinele acestei cetăți se văd pînă azi, fiind cele mai bine păstrate pe tot întinsul Țării Sfințe.

Tot pe malul vestic al Lacului Ghenizaret se află ruinele unei alte așezări biblice — Magdala, de unde era originară Maria Magdalena (Mt. 15, 19; 27, 26).

Mai la sud de Magdala, tot pe malul lacului, se află și azi orașul *Tiberiada* sau *Tiverias*, întemeiat de către Irod Antipa în onoarea împăratului Tiberiu. A fost o vreme capitala tetrachiei lui Irod Antipa. După căderea Ierusalimului, iudeii cei mai de vază s-au refugiat aici, întemeind o înaltă școală rabinică rentu studiului Leții. Aici a fost scrisă Misna, prima parte a Talmudului. Tot aici și-a avut un timp sediul și marele sinedriu.

4. Localități din partea Țării Sfințe de la răsărit de Iordan

Pe malul estic al lacului Ghenizaret, în imediata apropiere a punctului de vărsare a Iordanului în acest lac se afla cetatea *Betsaida* (Casa pescarilor). Primii trei apostoli chemați de Mîntuitorul: Simon-Petru, Andrei și Filip erau originari din Betsaida (In. 1, 44).

La sud-est de lacul Ghenizaret se afla cetatea *Galata*, în apropierea căreia Domnul a săvîrșit vindicarea celor doi demonizați (Mt. 8, 28).

Pr. prof. Dumitru Abrudan

„CA TOȚI SĂ FIM UNA”
ECTENIE STĂRUITOARE PENTRU UNIRE*

Doamne,
România are o singură inimă și
inima aceasta bate pentru tot
trupul și sufletul românesc, pretu-
tîndeni pe vatra strămoșească lo-
cuită de români.

Nici un român, oriunde s-ar
găsi, nu poate gîndi decît romă-
nește, chiar dacă din pricină de
care sînt alții vinovați, și-ar fi
pierdut graiul. Graiul inimii, graiul
singelui e întotdeauna acela
al ființei lui originare.

Limba românilor e una. „O co-
moră” cum spunea preotul-poet
Alexe Mateevici. Ea îi transmite
românului cuvînt pe înțeles despre
strămoșii lui, și testamentul lăsat
de ei urmașilor: păstrați-vă între
hotarele pe care vi le-a rînduit
Dumnezeu și nu vă lăsați împăr-
ții. Căci despărții veți fi slabi și
dușmanii vă vor cotropi și vă vor
stăpîni mai ușor. Și inima voastră
nu va mai bate în același ritm
pentru toți, și cu aceeași forță, ca
să încălească și să țină viu și
puternic trupul vostru întreg.

Întotdeauna, de-a lungul unei
istorii de două mii de ani de cînd
ne-am născut români și creștini
în același timp și de cînd dusim
nădejdea în neamul nostru, am tot
avut, cum zicea poetul „un vis
nemplinit”: Să fim din nou
una!

Ni l-am împlinit în 1600, într-un
miracol, sub sceptrul lui Mihai
Viteazul reîncîntînd Dacia lui De-
cebal și Dacia Felix a lui Traian.
Și iar au urmat despărțiri lucrute
de mîni străine și vrăjmașe.

La 24 ianuarie 1859, într-o zi ca
aceasta, visul Moldovei și Mun-
teniei s-a împlinit într-o unire în-
țeleaptă. Rămînea zi de 27 mar-
tie, urmată de Bucovina în noiem-
brie și de Transilvania la 1 de-
cembrie 1918.

* Cuvînt rostit în capitala Mol-
dovei, Iași, pentru toți româ-
nii moldoveni cu prilejul întru-
nirii „Convenției pentru unirea
Românilor”, la 24 ianuarie 1992.

Și au venit din nou mîini vi-
novate, cu venite necurate, care
iarăși ne-au împărțit, pe unii ne-au
umilit, pe unii ne-au împrăștiat,
pe alții ne-au dus prin Siberia de
iad și întinerie.

Trupul Patriei se va reîntregi
iarăși între hotarele lui cele drep-
te, și vremea aceea nu e departe.
Ea începe să se vadă. Ceața de pe
lunca Prutului se împrăstie și bu-
curia noastră va fi deplină. Ar
netiresc să fie alții. Dumnezeu
ne va aduna din nou sub un sin-
gur cer, cum ne-a adunat sub un
singur steag și sub un singur imn
național, și ne va aduna pe un
pămînt nedespărțit de nici un
țel de sîrme ghimpat, de anii care
jignesc simțul de cmenie și drep-
tate. Căci nu e drept și firesc să
tai un trup și un suflet, în părți
care strică armonia cea de Dum-
nezeu zidită și de Dumnezeu voi-
tă, căci Dumnezeu a creat națiu-
nile ca pe un întreg, și le-a dal-
lor grai comun, și vetre de vie-
țuire, de împlinire și de destin co-
mun.

România are o singură inimă și
inima aceasta bate în același ritm
în pieptul românilor de pretutî-
deni, de pe tot rotundul pămîntu-
lui nostru românesc.

Domnul Dumnezeu! părinților
noștri să audă rugăciunea noastră
fierbînte și stăruitoare, să audă
glasul de speranță al pruncilor, al
bărbajilor și al femeilor, glasul de
îndelungă așteptare al bătrînilor
supuși vreme îndelungată sub un
imperiu satanic, glasul de dreaptă
răspărire pe care au cerut-o în
ultimul lor ceas de viață, curmăți
silnic, toți cei care s-au jertit în
subpămînturi uraliene întunecate
de cărbune, și în ghețuri de taigă
sălbatică, și în Vrancea nimici-
toare de trupuri și schiloditoare
de suflete.

„Ca toți să fie una”, s-a rugat
Mîntuitorul, după cum ne spune
Evangelistul Ioan (cap. 17).

„Ca toți să fim una”, noi româ-
nii de pretutîdeni, Domnului să
ne rugăm!

† ANTONIE

Mitropolitul Ardealului

Rolul nașilor la botez și cununie

(Urmare din pag. a 2-a)

de Dumnezeu, cu mila față de cei în suferință. Acestea sînt virtuți și calități ce se cer și nașilor din zilele noastre, care mai înainte de toate trebuie să fie oameni integri din punct de vedere moral și social, pentru a se putea impune în fața celor botezați sau cununați, conducîndu-i pe aceștia la desăvîrșire.

Ceea ce este însă duros în unele cazuri, este faptul că foarte mulți dintre nași, fie că nu știu, fie că nu vor, fie că n-au timpul necesar, fie din toate acestea la un loc sau poate chiar și altele, nu înțeleg și nu dau atenția cuvenită calității de părinți spirituali pe care o au față de finii lor. Foarte mulți se limitează doar la actele externe sau la cele de natură „materială”, neglijînd total tocmai ce este mai important, latura spirituală.

Or, rolul și rostul nașilor este în primul rînd acela de a-i crește și îndruma pe finii lor în credința ortodoxă, în respectul față de muncă, în dragostea față de semenii, în păstrarea întregului tezaur de trăire și simțire creștinească și românească, moștenit din moși-strămoși.

Este firesc să vorbim prin urmare de calitățile nașilor de la Botez și Cununie. Ei trebuie să fie creștini ortodocși, botezați în numele Sfinței Treimi; să frecventeze biserica, să țină posturile, să se spovedească și împărtășească cu Sfințele Taine; să aibă un nume bun între enoriași; să cunoască învățătura Bisericii Ortodoxe, în așa fel încît să fie în stare s-o mărturisească în fața Sfințului Altar (Crezul) și-apoi s-o transmită și s-o impună prin exemplul vieții lor celor botezați sau cununați. Dar, pentru ca să învețe pe alții, trebuie ca mai întîi să știe, tu, ca să modelezi și să îndrumi viața cuiva pe căările cunoașterii lui Dumnezeu, trebuie ca mai întîi să străluești tu, dacă se poate, ca diamantul, pentru ca din strălucirea ta, măcar o parte să se răsfrîngă și asupra finilor. Și cînd zicem că trebuie să-i învețe, aceasta nu se reduce numai la cuvinte, ci și la fapte, și mai ales la fapte. Acolo unde nașii se ceartă, nu se înțeleg, nu au încredere unul în celălalt, nu merg la biserică, nu postesc, nu se roagă, nu citesc cărți folositoare, nu se îngăduie între ei, cum vor putea învăța calea cea dreaptă și bună pe finii? Niște nași despărții, spre exemplu, ce pildă pot da și ce vor putea spune ei unor finii, care s-au zădărnici în a înțelege între ei. Răspunsul vine de la sine. Cartea sfinții ne spune că „orb pe orb de va conduce, amîndoi vor cădea în groapă”. Niște nași care nu știu Crezul și nici măcar Tatăl nostru, cum vor putea învăța pe finii botezați sau cununați ceea ce nu știu ei? De unde să dai altuia, cînd nu ai nici pentru tine. De aceea, datoria revine preotului, care înainte de săvîrșirea tainei, trebuie să ia legătura cu nașii, să-i invite la el acasă, ori la biserică, să le arate ce obligații spirituale le revin în această calitate.

Se mai cere nașilor să fie maturi și cu autoritate față de finii, impunîndu-le acestora respect și prin vîrstă și mai ales prin comportarea, față de ei. Există obiceiul ca la botez un copil din familia nașului să țină fie copilul în brațe, fie lumina în mîini, considerîndu-se și el a fi nașul celui botezat, diferența de vîrstă între astfel de nași și finii, fiind foarte mică. Ce educație ar putea face oare astfel de nași unor finii de care îi desparte doar 3—5—7 ani? Cu alte cuvinte, un copil devine nașul altui copil. Mă îndoiesc de seriozitatea și mai ales capacitatea unor astfel de nași, care nu se vor putea impune niciodată în fața finilor. Acest obicei, sub altă formă, se practică și la taina sfinței Cununii, cînd nașii fie că sînt colegi de școală, fie că sînt prieteni de aceeași vîrstă, sau dacă s-au căsătorit mai de vreme, nașii pot fi chiar mai tineri decît finii. Și în acest caz, intervine riscul, ca nașii să-și piardă autoritatea față de finii, să nu fie respectați. De aceea, recoman-
darea Bisericii este ca nașii atît la botez cît și la cununie să fie cel

puțin cu 10—15 ani mai vîrstnici decît finii, cu prestanță și autoritate în fața lor pentru a se putea impune față de ei. O altă obligație care se impune nașilor, mai ales celor de la cununie este să fie familisti. Dacă la botez se mai poate admite ca la oficierea slujbei respective să participe în calitate de nași, numai unul dintre soții sau alteri chiar și nefamilisti, la taina nunții nașii trebuie să fie obligatoriu căsătorii, cu familia model, de unde să poată lua exemplul și mirii. Legat de aceasta, amintim că există obiceiul în unele zone ale țării și îndeosebi în Moldova de Sus, unde din motive lesne de bănuț, în loc de o pereche de nași la cununie, cum ar fi normal întîlnim nunți cu cite 2, 3 perechi, și ceea ce este și mai regretabil, unele dintre aceștia se constituie în perechi ad-hoc, acolo în biserică, fie că cunună sotul sau soția cu fiul, cu nepotul, cu fratele sau cu o oarecare altă rudă, sau chiar fără a fi rude, numai de dragul și din nevoia de a se constitui în perechi. Sînt și cazuri cînd nașii din astfel de perechi, nici măcar nu se cunosc între ei. Alte situații, sînt acelea cînd unul dintre nași, invocînd motive că nu poate sau n-are voie sau nu vrea să intre în biserică, vine numai unul și ca și în cazurile de mai sus, ia pe cineva numai de formă să-i țină luminările, acesta considerîndu-se și el naș față de finul cununat. Toate aceste practici sînt în afara rînduicilor noastre bisericesti și trebuie combătute cu fermitate și îndepărtate. Desigur, pentru tinerii căsătorii (uneori și pentru cei de la botez), asemenea practici sînt avantajoase, mai ales cînd se ajunge la „daruri”, pentru că una dăruiește nașul și alta nuntășul de rînd.

Legat de ritualul Cununii, mai există și alte practici ireponsabile și condamnable, care n-au ce căuta în biserică, unde preotul trebuie să creieze în timpul slujbei o atmosferă de pietate și rugăciune și nicidecum glume sau risete. Mă refer la acele cazuri unde preotul amăgește cu pișcotul pe mirii sau pe nași. În alte părți și mai ales acolo unde în pahar servesc și nașii, cineva din spate îl împinge cu capul în pahar, în timp ce gustă, provocînd haz și „bună dispoziție”. În situațiile de mai sus, pe lângă neajunsurile arătate, există altul și mai mare. Fiind mai mulți sau prea mulți nași, fiecare se lasă în baza celui alt și nici unul nu se îngrijește și nu urmărește creșterea duhovnicească a finilor, aceștia ne mai știind pe cine să asculte și cui să-i dea cîntecul cuvenit.

O altă problemă legată tot de nași, este și vestimentația cu care aceștia se prezintă în fața sfințului Altar și care, de multe ori, lasă de dorit. Înțelegem că în astfel de situații, atît nașii cît și mirii în cazul nunții au o vestimentație tradițională, dar nu trebuie să uite că se află în fața lui Dumnezeu și că nu sînt la „parada modei”, uitînd că exteriorul de cele mai multe ori trădează și divulgă interiorul.

Pentru a preîntîmpina multe din cele relatate mai sus, preotul care săvîrșește taina are obligația să ia din vreme legătura cu toți, cei implicați într-un fel sau altul în administrarea Tainei lor Botezului și Cununii și să le facă pregătirea necesară. Există localități unde duminica dimineața mirii, împreună cu nașii participă la Sfînta Liturgie. În alte părți se și împărtășesc, iar după terminarea dumezeiestii Liturghii are loc oficierea tainei Sfinței Cununii. Așa ar trebui să se procedeze peste tot, încît așa făceau străbunii noștri.

După botez ca și după cununie este cunoscut faptul că se merge acasă, la cămin sau la restaurant pentru masă și „petrecere”. Nu putem să nu fim de acord cu aceste momente de veselie și bucurie din viața de fiecare zi. Dumnezeu se spune în cartea Facerii, că la început a făcut toate bune și nimic de cite sînt sub soare nu se întîmplă fără voia Tatălui ceresc. Chiar și vinul înmulțit la nunta din Cana Galileii de însuși Mîntuitorul Hristos și dansul și muzica de la templul lui Solomon, au fost îngăduite de Cel de Sus. Nu-i rea băutura, ci betivul care nu știe cînd și unde să se oprească. Totuși, nașii nu trebuie să uite că abia au ieșit din biserică, că acolo s-a săvîrșit o taină sfințită și că toate trebuie făcute cu măsură, ei fiind cei care trebuie să

supravegheze și să canalizeze în așa fel lucrurile, încît să nu se uite de Dumnezeu care veghează deasupra lor, îndemnînd pe cei prezenți să păstreze în toate bună rînduială și bună cuviință. Dacă ne amintim că la nunta din Cana, Mîntuitorul Hristos după ce le-a înmulțit vinul a zis: „scoateți vi duceți nunțului” înțelegem că și atunci, ca și acum, nunii erau cei care purtau toată grija organizării și desfășurării nunții, lor revenindu-le obligația de a păstra, zicem noi „calea de mijloc” și de a nu se lăsa de la o extremă la alta, adică de la atmosfera de rugăciune din biserică, la fapte de ocară cum ar fi bătaie, injurături etc.

În unele localități există și un alt obicei frumos ca la scurt timp după nuntă, tinerii însoții de nași să meargă după zestrea miresei, ocazie cu care aceștia își iau „iertăciune” de la părinți. Nu-i spovedanie în înțelesul de taină bisericască, dar practica e laudabilă, cel ce părăsește locuința în care a copilărit și trăit o vreme, cerîndu-și pe rînd iertare de la toți ai casei, iertare și binecuvîntare care îi însoțeste și la noua locuință, nașii fiind martorii acestui eveniment.

Toate cele de mai sus conduc la o singură concluzie: rolul nașilor în creșterea spirituală a finilor este de o importanță cu totul aparte. Numai dovedind ei o înțelegere superioară față de acest rol vor fi cinstiți de finii, prețuiți de părinții acestora, apreciați de semenii, fericiți de Biserică, împăcați cu ei înșiși, iar la cel din urmă ceas vor primi drapta răsplată de la Părintele ceresc.

Prof Paul Abrudan

INFORMAȚII

— Marti, 14 ian. 1992, I.P.S. Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului, a primit la Sibiu vizita Excelenței Sale Monseniorul John Bukovics, nuntial papal în România. Cu acest prilej s-au purtat discuții referitoare la problemele confessionale din Transilvania legate de relațiile dintre Biserica Ortodoxă și Biserica Catolică de rit bizantin din România.

— În aceeași zi I.P.S. Sa a luat parte la o masă rotundă organizată în Aula I.T.U. Sibiu de către colectivul de redacție al Revistei „Transilvania” Sibiu. Au luat parte profesori și studenți ai I.T.U. Sibiu, oameni de cultură și artă, un numeros public.

— Miercuri, 15 ian. a.c., I.P.S. Sa a participat la o seară culturală „Eminescu”, organizată de Cercul Militar Sibiu. În cadrul acesteia, I.P.S. Sa a prezentat comunicarea: „Eminescu nostru cel de toate zilele și din toate locurile”.

— Vineri, 17 ian. a.c., zi în care Sf. noastră Biserică prăznuiește pe Sf. Antonie cel Mare, la invitația preoților și a credincioșilor din parohia Hipodrom IV, I.P.S. Mitropolitul a slujit Sf. Liturghie arhierescă în biserica parohială cu hramul „Sf. Antonie”.

După otpustul Sf. Liturghii, I.P.S. Sa și-a exprimat bucuria de a se afla din nou în această biserică ce poartă numele Sf. Antonie cel Mare, biserică ce a fost deschisă cu multe jertfe pe timpul dictaturii comuniste prin stăruința I.P.S. Sale. Apoi I.P.S. Sa a prezentat celor prezenți viața și activitatea Sf. Antonie cel Mare, care a rămas în istoria Bisericii ca un călugăr îmbunătățit, un erou al credinței cu o viață sfântă și plină de virtuți alese.

După ce s-a oficiat parastasul în memoria ctitorilor a urmat înconjurarea bisericii cu ecteniile îndătinute. A urmat apoi o agapă creștinească oferită de Consiliul parohial.

— Simbătă, 18 ian. a.c., I.P.S. Sa a prezidat lucrările permanente Consiliului Eparhial Sibiu, care a rezolvat unele probleme ale vieții bisericesti și administrative din Eparhie.

— Duminică, 19 ian. a.c., I.P.S. Sa a primit la reședința mitropolită din Sibiu, pe poeta Leonida Lari, într-un grup de scriitori, deputați și interpreți de muzică din Republica Moldova.

— Luni, 20 ianuarie a.c., I.P.S. Sa a luat parte la înfăptuirea organizată de Inspectoratul pentru Cultură al județului Sibiu la sediul acestuia, cu poeta Leonida Lari aflată în vizită la Sibiu.

— În perioada 22—25 ian. a.c., I.P.S. Sa a luat parte la lucrările Adunării Naționale Bisericești și ale Sf. Sinod, lucrări desfășurate la palatul patriarhal din București. *Arhid. Visarion Bălțat*

— Din încredințarea I.P.S. Mitropolit Antonie al Ardealului, Duminică 12 ianuarie 1992, P.S. Episcop-vicar Serafim Făgărășanul, însoțit de arhid. D. Luca și D. Dura a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă la parohia Sebeșul de Jos, prot. Avrig, prilej cu care a rostit un bogat cuvânt de învățătură.

— Duminică, 18 ianuarie 1992, Prea Sfinția Sa a oficiat Sf. Liturghie arhierescă la parohia Veneția de Sus, prot. Făgărăș, prilej cu care a fost hirotonit într-un preot și instalat părintele diacon Valentin Gall.

— După amiaza aceleiași zile Prea Sfinția Sa a oficiat slujba Vecerniei la parohia Veneția de Jos.

— Duminică, 26 ianuarie 1992, P.S. Episcop-vicar Serafim, însoțit de P.C. pr. prof. Dumitru Abrudan și diaconii D. Luca și D. Dura, a oficiat Sf. Liturghie la parohia Alma, prot. Mediaș. După cuvântul rostit de P.C. pr. prof. Abrudan și P.C. prot. Ioan Găban, P.S. Sa a rostit un bogat cuvânt de învățătură.

Slujba Vecerniei a fost oficiată în parohia Dumbrăveni I.

— Joi, 30 ianuarie 1992, P.S. Serafim Făgărășanul a oficiat Sf. Liturghie la biserica cu hramul „Sf. Trei Ierarhi” din Făgărăș-Combinat. În după amiaza aceleiași zile P.S. Sa a oficiat slujba Vecerniei la parohia Făgărăș-Cimitir. *Arhid. D. Luca*

○ cutezanță editorială religioasă și un apel de suflet

Tinărul și talentatul scriitor, preotul Alexandru Stănculescu, a întreprins o acțiune ce depășește posibilul imediat și trece în domeniul cutezantiei bărbătești al eroilor din basme. Preot într-un sat din jud. Mehedinți (Birda, cod 1521) și-a luat asupra sa de unul singur, ca mai de mult, înaintașul în vrednicie, folcloristul Gh. Dumitrescu, în satul Bistrița, înfăptuirea unei edituri cu referință istorică, legată de N. Iorga, *Cuget românesc*. Noul editor a pornit la drum fără fonduri bănești, fără recomandări și numiri, numai cu propriile sale resurse, talentul și competența documentară a scrisorului său, care se vrea să dea viață din nou folclorului nostru religios, care a avut un rol atât de important în trecut, fiindcă acest folclor religios, cum spune editorul, „a pregătit drumul lui Varlaam, Dosoftei, Iviereanu și altor corifei ai culturii românești vechi”. Pornită la drum în 1990 cu un program editorial îndrăzneț, religios, istoric și cultural, editura *Cuget românesc* a publicat: *Proverbe și expresii religioase*, I, II; *Pentru Tine Doamne* (antologie de poezie română religioasă), I, III; *Cărți religioase, populare (Epistola Domnului Iisus Hristos, două ediții, Visul Maicii Domnului, Legenda Sf. Cruci, Cele 12 Vineri, Legenda Sf. Vineri), Colinde și cintece de stea* I. Culegerea textelor, prefețele și documentările aparțin editorului. În ceea ce privește, ca-n basm, au venit greutăți mari, pe care le enumeră editorul în „Retrospective și perspective” din *Colinde și cintece de stea*, 1991: „Lipsa de bani, prețurile ridicate la hirtie, manoperă, servicii postale, difuzare”. Editorul ține să mulțumească „celor câteva centre de librărie, eparhiilor, parohiilor, mănăstirilor și oamenilor de suflet, care au colaborat și ne-au ajutat să difuzăm tipăriturile noastre”, după cum mulțumiri aduce și redacției „Datina”, conducerii personalului Imprimeriei din Tr. Severin”. În perspectivă, editorul vede viitorul editorial „foarte incert”. El spune: „Dacă vom reuși să mergem mai departe, Dumnezeu știe. În ceea ce ne privește, vom continua să jertfim pentru aceasta bani, timp, energie și tot ceea ce este necesar pentru a-L vesti pe această cale pe Hristos. Aceasta ne este menirea, aceasta dorința. Sperăm că nu vom ajunge în situația de a ne pierde toate speranțele. Aceasta atîta vreme cît oamenii de bine vor fi alături de noi”. Putem să credem că nu se vor găsi oameni de bine care să nu-l ajute pe cutezătorul editor? Lucrarea sa este o lucrare bisericăscă, preotească în primul rînd și preoții se cade să-i venim în ajutor, luînd legătura cu editura *Cuget românesc*, com. Birda, cod 1521, de conștiință preotească. Și pentru bunul mers al lucrării sale, cum spunea Constantin Noica pentru un alt Alexandru, „Să ne rugăm pentru iratele Alexandru” și să-l ajutăm.

Pr. I. Ionescu

Un sat ardelean...

(Urmare din pag. a 3-a)

zentat o dare de seamă în legătură cu îndeplinirea mandatului încredințat de locuitorii așezării, pentru a susține și aproba actul unirii acestei provincii cu Patria-Mamă.

Pe dealul Coaste, alături de locul unde a fost ridicată biserica, se află *mormintul scriitoarei Veronica din Sălaj*, pe numele întreg Veronica Liscan (1857—1932), participantă la Adunarea Populară de la Alba Iulia, ținută la 1 decembrie 1918.

Un al treilea obiectiv de valoare istorică în leprezintă *clădirea fostei școli confessionale române din Cizer*, edificată în vara anului 1869, din inițiativa și prin strădania lui Ioan Pop, notarul comunal, recent venit în localitate, de la Gumelciș, unde, de asemenea, se îngrijise de construirea unei școli românești, și a lui Vasile Pop, preotul local.

Decenii de-a rîndul, în această școală au învățat carte fiii acestei așezări. Aici, unii învățători, așa cum a fost Maria Orian, între anii 1902—113, organizează programe culturale-artistice, pentru răspîndirea luminii în rîndurile sătenilor, iar din sumele adunate cu acele ocazii se

IEROMONAHUL MACARIE

PRIMUL STAREȚ AL MĂNĂȘTIRII BISTRIȚA-VILCEA

Primul stareț al Mănăstirii Bistrița din nordul Olteniei, atestat documentar, este ieromonahul Macarie. Menționat într-un hrisov emis de voievodul Vlad Călugărul (1482—1495) la 16 martie 1494, din „cetatea de scaun București”, poate fi considerat chiar întiiul egumen al ctitoriei boierilor Craiovești, fondată în anul 1491.

Hrisovul exprimă aprecierea voievodului față de rîvna „vlastelinilor” săi de-a înălța acest marelui așezămint întru cinstea Adormirii Maicii Domnului, și de a-l înzestra cu numeroase sate și sălășe. „Am văzut marea silință — glăsuiește documentul — către atotcinstiul hram, care este în numele atotcinstitei Uspenii a Preasfintei Născătoare și pururea Fecioarei Maria, cu cîta silință de trudă iubitoare s-au sîrguit bunii și credincioșii și precinstiții noștri vlastelini, jupan Barbu Carlevschi cu frații săi, jupan Pirvu și Danciu și Radu, și au ridicat din temelii atotcinstiul mai sus zisul hram pe rîul numit Bistrița, și l-au înfrumusețat cum se cuvine și au dăruit satele anume Plăvicieni pe Soaș cu tot hotarul cu viile și zeciuiala din vin cît se cuvine din acea ocină oricît este hotarul lor, și Brincovenii totii, și Gîndenii și Vădastra pe care au cumpărat-o de la Vladu cu 15000 aspri, și Potețul și cu Balta Albă și Pîrîul tot, și Mălurenii i-au dăruit jupan Hamza”.

Acestor danii, făcute de vlastelinii voivodalii, adaugă însuși Vlad Călugărul „cășăritul din județul Vilcea, oricît este hotarul județului, și încă vama de la Secui, pe toată”.

În continuare, domnitorul stabilește că „aceste toate, pe care le-am dăruit mai sus sfintei Mănăstiri, să fie de ocină și de ohabă, cît va trăi domnia sa, și cît vor trăi prea iubiții fii ai domniei mele, Radu voievod și Mircea, să fie pentru întărirea sfintei Mănăstiri dumnezeieștilor călugări și rugători, părintelui egumen *ieromonah Macarie* (s.n.), și după aceia celor ce vor fi năstavnici, și tuturor celor întru Hristos frați, să le fie de hrană, nouă și părinților noștri de veșnică pomenire, și după aceia celor ce vor fi, copiii noștri și rudelor”.

Din lipsă de izvoare, e greu de identificat cine a fost acest ieromonah Macarie. Numele este destul de răspîndit printre călugări. Chiar în anul 1492, egumenul Govorei era un Macarie, iar în 1495, un ieromonah Macarie — identificat greșit de Alexandru Odobescu cu Macarie tipografu — donează acestei Mănăstiri o vie la Oțele Mari, „să fie călugărilor întru hrană, și moșie ohabnică și nezăcînită de nimeni după moartea mea și după moartea părinților și fraților, carii m-am tocmît cu dinșii să-mi facă pomenire în tot anul o zi”. Nu peste mult timp apare și misteriosul ieromonah Macarie tipografu, îmbogățind cultura noastră cu primele incunabule ale timpului românesc dintre care, *Liturghierul* (1508) și *Evangheliarul* (1512), au fost descoperite de Alexandru Odobescu în fondurile bibliotecii Mănăstirii Bistrița, în anul 1861. De asemenea, în 1512, odată ajuns domn, Neagoe Basarab „ridică Biserica cea căzută și a pus pe Macarie mitropolit a toată Țara Românească, Plaiului și Severinului, cu blagoslovenia lui Pahomie, patriarhul de la Țarigrad”.

În afară de mențiunea din hrisov, nu cunoaștem alte amănunte documentare din viața ieromonahului Macarie. Cert este că în timpul egumeniei sale, Mănăstirea Bistrița se afirmă ca o renumită vatră de cultură bisericăscă și laică. Aici funcționa o școală bine organizată, condusă de însuși „năstavnicul” Macarie ieromonahul, unde viitorul domn Neagoe Basarab, împreună cu alți tineri care vor îmbrățișa ulterior cariera diplomatică sau eclesiascică, primește o aleasă cultură literară, artistică și religioasă. În „biblioteca” acestei școli, tînărul Neagoe cunoaște o serie de manuscrise, folosite mai târziu ca domn, drept izvoare de inspirație la întocmirea valoroasei sale lucrări *Învățăturile lui Neagoe către fiul său Teodosie*, sau le va citi cu pasiune, cum rezultă dintr-o însemnare păstrată pe fila unuia dintre ele, care cuprinde *Viețile Sfinților pe scurt*, unde scrie: „Au fost odinioară imprumutat... la țarul Neagoe, un an, și n-a luat-o”, adică a restituit-o Mănăstirii.

Sub directa purtare de grijă a egumenului Macarie ieromonahul, în școala de la Mănăstirea Bistrița, s-au format, în perioada respectivă o serie de scriitori, caligrafi și miniaturisti, pregătiți pentru redactarea hrisoavelor și a corespondenței, dar mai ales pentru a copia și împodobi cărțile de ritual, necesare oficiilor cultului divin. Dintre ei, la începutul secolului al XVI-lea, cunoaștem pe „mult păcătosul numit Stepan” (1506) și pe „Stan logofătul” (1514), care redactează documente în Mănăstirea Bistrița. Aceasta denotă că Macarie era un cărturar de elită al epocii.

Din această cauză, n-ar fi exclus ca, ipoteza emisă, cu privire la ridicarea acestui egumen la rangul de episcop și, ulterior, de mitropolit, să fie corectă.

Se știe că, în anul 1503, voievodul Radu cel Mare (1495—1508) aduce pe fostul patriarh al Constantinopolului Nifon al II-lea, să organizeze viața bisericăscă din Țara Românească. În acest scop, Nifon întreprinde doi episcopi, nonominalizați în documente, unul pentru Oltenia, cu reședința în Rimnicu Vilcea, iar altul pentru părțile de răsărit ale țării, cu reședința la Buzău. Pentru Oltenia, n-ar fi exclus ca Nifon să fi ales pe ieromonahul Macarie, de la ctitoria Craioveștilor, favorizat atît de cultura sa, cît și de puternica influență a acestei mari familii de boieri, care dirija întreaga Oltenie. Prin aceasta, s-ar mai reduce și lacuna din lista episcopilor eparhioși de la Rimnic, din perioada 1505—1517.

Ajuns domn al Țării Românești, Neagoe Basarab, fiul vornicului Pirvu Craiovescu, n-ar fi exclus să fi ales în fruntea Bisericii pe episcopul de la Rimnicu Vilcea, fostul egumen al Mănăstirii Bistrița sub influența căruia s-a format în tinerețe. În acest sens, este deosebit de concludent și faptul că Neagoe Basarab, în *Învățăturile către fiul său Teodosie*, atribuie Mitropolitului Macarie al II-lea, o serie de apelative care ar denota că el a fost descăluț și duhovnicul voievodului în timpul pregătirii sale: „Bunul meu părinte, chiar Macarie”, „Învățătorul și îndreptătorul meu”, sau „Cel ce ești cu mila și cu darul lui Dumnezeu ales și pus înaintea noastră, de ne luminezi și ne strălucești ca razele soarelui, ca să ne arăți și să ne înveți calea lui Dumnezeu și nouă, prea iubite părinte, chiar vladăro Macarie”.

Dacă cele relatate sînt în concordanță cu realitatea istorică, nedovedită intrutotul documentar, ar însemna că ieromonahul Macarie a fost stareț al sfintei Mănăstiri Bistrița de la fondarea ei, în anul 1491, pînă la 1504—1505, cînd a fost ridicat la treapta de episcop al Rimnicului-Noului Severin. *Arhim. Veniamin Micle*

cumpărare manuale școlare pentru copiii săraci, după cum și daruri pentru copii, cu prilejul sărbătoririi Crăciunului.

În această clădire a funcționat garda națională, creată în noiembrie 1918, din 52 de voluntari, și pusă sub comanda sergentului Ioan Boca, cu misiunea de a milita pentru unirea Transilvaniei cu România, a menține ordinea și liniștea publică, a apăra viața și bunurile tuturor locuitorilor.

Cel de-al patrulea obiectiv istoric îl constituie *clădirea primăriei*, construită în 1896. Este vorba de un edificiu modern pe acele vremuri, din cărămidă, cu geamuri mari și luminoase, care avea câteva camere pentru birouri, altele pentru locuința notarului, și dependințe.

Ceea ce-i dă valoare istorică acestui edificiu este faptul că aici a funcționat consiliul național român, înființat pe la mijlocul lunii noiembrie 1918, al cărui președinte a fost preotul Coriolan Orian, și în curtea clădirii primăriei s-a semnat, la 27 noiembrie 1918, actul de adevătată privitor la unirea Transilvaniei cu România, de către toți sătenii, bărbăți și femei.

Un al cincilea obiectiv cu semnificație istorică este *locul din fața clădirii primăriei*, unde se bifurcă drumul național nou spre Ciucea, de cel vechi, în fața grădini învțătorului Nichita Liscan. Acolo, lingă o poartă triumfală, impondabilă cu frunze de stejar și flori, la 6 august 1908, ora 11, au fost așteptați membrii Comitetului Central al „Astrei” sibieni, dintre care amintim pe Andrei Birseanu — vice-președintele „Asociațiunii”, Partenie Cosma, scriitorul Octavian Tăslăoanu, aduși cu 20 de trăsuri de la Ciucea, în drumul lor spre Șimleul Silvaniei, unde era programată a se ține adunarea generală a „Astrei” din acel an.

Prin conținutul și semnificația istorică, vestigiile și monumentele amintite mai sus, după cum și prin încercările lor instructiv-educativă și emoțională, ele constituie un important mijloc de educare patriotică și cetățenească a generațiilor de toate vîrstele.

Semnalăm... Semnalăm...

● Tragedia basarabenilor într-o carte care pare „de literatură”, dar e „de adevăr”: *Elena Siupur, Siberia dus-Intors 73 de ruble* (ed. Anima, 1991). Deși nimeni n-o va putea scrie, niciodată, toată, cine vrea să priceapă cît de cît această tragedie, să pătrundă în această *Siberia* descrisă de D. Siupur. Va înțelege cum dus-ul unora a fost dus pentru totdeauna, iar întors-ul citorva n-a fost decît o întoarcere a unor suflete mutilate, neverosimil de încăpătoare de suferințe. Pentru cei mai mulți „întoarcerea” din taiege de copaci seculari și din labirinturi de mine de cărbuni, fără soare și fără speranțe, a fost direct în Paradis.

Doamna Siupur, nu știam, e și o sensibilă scriitoare, de o autenticitate rară, nu numai o cercetătoare cunoscută în știința istoriei și a literaturii.

● Ziarul „Învierea” a Arhiepiscopiei Timișoarei (an II, 1991, nr. 21, p. 4) reproduce o cuvîntare a celui ce a fost marele mitropolit Nicolae Bălan, intitulată: „Oastea Domnului și Biserica”. A fost rostită la al IX-lea Congres al Oastei Domnului, la Sibiu, în 1941. E publicată și într-un volum („Mintuiește Doamne poporul tău”, Sibiu 1945 p. 121—125).

E o cuvîntare foarte actuală. Este și e de dorit să fie!

● Părintele profesor dr. acad. Dumitru Stăniloae, provocat de dl. prof. Ioan Butiurca din Reghin printr-o „scrisoare deschisă” (e o modă și asta, deși uneori ar fi mai profitabil pentru autori să răspundă la scrisorile), răspunde așa cum numai P.C. Sa ar putea răspunde. (În pagina „Lumea creștină” din R.L., 23/24 nov. 1991, și urm.). Documentat. Clar. Deși unele întrebări ale d. prof. din Reghin, fiind formulate cel puțin foarte ciudat, dovedind cel puțin lipsă de informație istorică (nu știm ce predă dl. profesor), ar fi trebuit lăuate fără răspuns. Dar Părintele Stăniloae a fost și a rămas un profesor exemplar și mai are și inimă bună. A răspuns la toate. Nimeni n-ar mai avea ce completa.

O mică, neînsemnată întrebare „cordială”, cum își numea O. Paler polemicele, i-am pune domnului Butiurca. D-sa scrie căre noi toți (de aceea răspundem și noi): „Stimați ortodocși, noi nu vă cerem să vă lepădați de crezul pe care-l aveți. Vrem să trăim uniți cum au trăit strămoșii noștri și au făurit unirea în 1918. Un singur lucru vă cerem și nu e mult, lăsați-ne să ne păstrăm credința noastră strămoșească”.

E delicat și înduioșător că noi ortodocșii sîntem lăsați în credința noastră! Poate că dl. profesor ar fi bun să dea sfatul acesta și unora dintre colegii săi întru catolicism orientat. Noi, în ce ne privește, îi asigurăm că îi lășăm să-și păstreze credința lor strămoșească. Iată că ne-am înțeles!

Rămîne acea mică întrebare cordială: de cînd începe o credință să fie strămoșească? Cum anulăm 1700 de ani de strămoși, și pe ce teme istoric româneș începem numărarea strămoșilor cu anul 1701? Noi, ortodocșii, și pe cei de dinainte de 1700 îi socotim strămoși. Așa, din cea mai adîncă vechime, de la formarea noastră ca popor, credința noastră e strămoșească.

Cît despre „strămoșii” D-lui Ioan Butiurca de după 1700, deci uniți despre care D-sa spune că doar ei ar fi făurit unirea de la 1918, problema e de informație elementară. S-o lășăm deoparte. Dacă așa știe D-sal!

● Dr. Emilio Castro, secretarul general al Consiliului Ecumenic al Bisericilor (CEB), a anunțat de curînd o *restructurare* a C-nsiliului, care „să scrie și un nou capitol în istoria ecumenismului”.

Era și cazul! Și Dl. Castro e curajos și plin de speranțe. Dar controversele care marchează de la început această intenție, arată că restructurarea propusă, fiind dată în grija unor reprezentanți fără calificări solide în ecumenism (cum sînt prea mulți dintre cei 158 de membri noi ai Comitetului Central al C.E.B.), nu va duce la schimbări eficiente. Ortodocșii se luptă, dar mașina de vot protestantă (o metodă inacceptabilă pentru ortodocși), le răstoarnă toate propunerile.

Așa s-a întimplat în septembrie 1991 la Geneva cînd, o propunere a Arhiepiscopului Kiril de Smolensk, care avea în vedere crearea unei Unități de lucru sub titulatura de „Educație și Reinnoire”, a fost respinsă în proporție de trei la unu. De asemenea o propunere a Mitropolitului Hrisostom de Peristerion (Grecia) care cerea crearea în cadrul CEB doar a două unități: *Credință și Constituție* și *Dreptate și Slujire*, ceea ce ar fi readus CEB-ul la adevăratele lui preocupări teologice, orientate spre unitate, a fost respinsă cu o mare majoritate de voturi. (vezi *One World*, revista CEB, nov. 1991, p. 9—10).

Așa că se va restructura totul în așa fel, încît să nu se schimbe nimic! Vor rămîne pe agendă aceleași preocupări, interesante, dar nu toate în slujba unității pe care și-a propus s-o realizeze Mișcarea Ecumenică. Vor rămîne tot patru mari unități (una singură pe jumătate cu preocupări teologice: *Unitate și Reinnoire*). Ceea ce se va schimba totuși, deși nu e prea sigur, va fi totalul funcționarilor ecumenici de la Geneva care va scădea de la 300 la 270, pînă la sfîrșitul lui 1992! Doamne, ce mulți pleacă! Și ce mulți mai rămîn!

● De fapt, Consiliul Ecumenic al Bisericilor, așa cum e, restructurat sau nu, poate să rămînă. Experiența mea de peste 15 ani în forurile de conducere, în Com. Ex., Com. Financiar, președinte al Unității I (cea cu teologia) și altele, îmi spun că toate preocupările lui sînt și importante, și interesante: misiune, mărturie, pace, relații creștinism-iudaism-mahomedanism-budism, educație, dreptate, creație, drepturile femeilor, ale tineretului, drepturile indigenilor, drepturile umane în general, Biserice și dezvoltarea, Biserice și economia, Biserice și rasismul, slujirea, problema împărțirii resurselor de orice fel, într-ajutorarea, etc. Să rămînă deci, dar să fie ceea ce este: adică un for intercreștin, pe agenda căruia să-și găsească loc toate problemele lumii. Că doar toate sînt și ale Bisericilor. Se și vede din ceea ce a făcut CEB-ul din 1948 pînă azi.

Dar pentru acea lucrare în vederea unității creștine, pe care au avut-o în vedere inspirații din 1948 de la Amsterdam (prima Adunare Generală), să se creeze o altă organizație creștină, care să reia visurile și speranțele inițiatorilor, și să se concentreze asupra mijloacelor de a realiza porunca Mintuitorului: *Ca toți să fie una!*

Se va putea zice: Dar lumea s-a schimbat. Unitatea se poate face azi numai prin preocuparea de toate problemele lumii creștine și necreștine. E un punct de vedere. Să fie unicul? Oare Bisericilor le-a secăt de tot imaginația și inspirația de Sus, încît să nu mai poată face altceva, decît să imite vag, cu nespecialiști și cu nepriecere, ceea ce încearcă să facă Organizația Națiunilor Unite?

ANTONIE P.